

UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO

magisterské kombinované štúdium

2010 – 2012

Diplomová práca

Bc. Erik Gál

Drogová kriminalita a jej prevencia

Praha 2012

Vedúci diplomovej práce: Doc. JUDr. Jozef Kudla, PhD.

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Master, Combined Studies

2010 – 2012

Diploma Thesis

Bc. Erik Gál

The drug criminality and its prevention

Prague 2012

The Diploma Thesis Work Supervisor: Doc. JUDr. Jozef Kudla, PhD.

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracoval samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som čerpal pri spracovaní riadne citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitetnej knižnici.

V Prahe dňa 06. 03. 2012

Bc. Erik Gál

Anotácia

Diplomová práca sa zaoberá drogami, drogovou kriminalitou a jej prevenciou u žiakov Stredných škôl. Práca je rozdelená do dvoch častí. Prvá teoretická časť poskytuje komplexný prehľad drog, drogovej kriminality a jej prevencie. Druhá časť, empirická, je zameraná na prieskum dotazníkovou metódou, ktorého hlavným cieľom bolo zistiť povedomie žiakov dvoch Stredných škôl o zdravotných a trestnoprávných dôsledkoch prechovávaní a užívania drog. Získané materiály využiť v prevenčnom programe na elimináciu drog medzi stredoškolskou mládežou, odporúčania použiť v rámci prednášok preventistom na stredných školách, ako aj preventistom Policajného zboru.

Kľúčové slová

Droga

Alkohol

Tabak

Heroín

Fentanyl

Pervitín

Kokaín

Marihuana

Extáza

Závislosť

Detoxifikácia

Liečba závislostí

Drogová kriminalita

Trestný zákon

Mládež

Delikvencia

Prevencia

Stredná škola

Annotation

Diploma work provides the information related to drugs, the secondary school drug criminality and its prevention. It has two parts. The first part is theoretical, providing the complex review concerning the drugs, drug criminality and its prevention. The second part is empiric, in form of questionnaire. Its main purpose was to observe the knowledge of two secondary schools students about the criminal and legal consequences connected with the drug usage. The received information can be used in the students drug prevention programme and the recommendations will be presented during lectures and seminars with the secondary schools representatives and responsible persons of the Police department.

Key words

Drug

Alcohol

Tobacco

Heroin

Phentanyle

Pervitin

Cocaine

Marihuana

Ecstasy

Dependency

Detoxification

Dependency therapy

Drug criminality

Criminal code

Young people

Delinquency

Prevention

High school

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 TEORETICKÁ ČASŤ.....	9
1.1 História drog.....	9
2 Charakteristika drog a ich rozdelenie.....	11
2.1 Drogy legálne.....	11
2.2 Drogy nelegálne.....	18
3 Drogová kriminalita.....	27
3.1 Dynamika drogovej kriminality.....	27
3.2 Trestnoprávna charakteristika drogovej kriminality.....	34
3.3 Mládež a drogy.....	43
4 Prevencia drogovej kriminality.....	47
4.1 Preventívna činnosť.....	47
4.2 Systém prevencie kriminality.....	48
4.3 Oblasti prevencie a opatrenia zamerané na drogovú kriminalitu.....	50
4.4 Liečba závislostí.....	55
5 EMPIRICKÁ ČASŤ.....	59
5.1 Predmet prieskumu.....	59
5.2 Ciele prieskumu.....	59
5.3 Prieskumné hypotézy.....	59
5.4 Metódy prieskumu.....	60
5.5 Časový plán realizácie prieskumu.....	61

5.6	<i>Analýza získaných výsledkov.....</i>	62
5.7	<i>Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa legálnych drog.....</i>	62
5.8	<i>Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa nelegálnych drog.....</i>	70
5.9	<i>Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa následkov, ktoré prinášajú užívanie a prechovávanie nelegálnych drog s trestnoprávneho hľadiska a zo zdravotného hľadiska</i>	74
5.10	<i>Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa postojov k legalizácii mäkkých drog.....</i>	78
5.11	<i>Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa drogovej prevencie.....</i>	80
5.12	<i>Odporúčania pre prax.....</i>	84
	ZÁVER.....	85
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	87
	ZOZNAM PRÍLOH.....	90
	SPRIEVODNÝ MATERIÁL CD-ROM.....	98

ÚVOD

Drogy všetkého druhu sú všade okolo nás a bohužiaľ vstúpili do nášho každodenného života. Týkajú sa každej vekovej kategórie a stále viac zasahujú mladú generáciu dokonca aj tú, ktorá ešte neuzrela svetlo sveta a čaká na svoje narodenie v tele ženy závislej na drogách. V súčasnej dobe sa pomerne rýchlo znižuje veková hranica získavania prvých skúseností s alkoholom, cigaretami a drogou, preto je na mieste detailnejšie informovať verejnosť o tom, aké druhy drog poznáme, odkiaľ pochádzajú, ako sa vyrábajú a aké katastrofálne dôsledky zapríčiňuje ich užívanie. Drogy nie sú problémom len 19. a 20. storočia, ale ich užívanie siaha ďaleko do minulosti. Preto je dobré spoznať samotnú históriu drog, ktorá je nevyhnutne úzko spätá s týmto problémom.

Rozobrať drogovú problematiku sa už pokúsilo veľa autorov, bolo publikovaných viacero kníh týkajúce sa drogovej problematiky. Pokiaľ bude dopyt po nelegálnom tovare, tak vždy bude existovať ponuka, je to základný princíp tieňovej ekonomiky. Modernizáciou ľudstva sa vytvárajú aj lepšie technické prostriedky pre ľudí čo obchodujú s drogami, európska integrácia taktiež uľahčuje nelegálne aktivity týkajúce sa prevozu zakázaných látok cez hranice. Organizované alebo zločinecké skupiny, ktoré ťažia s drogového obchodu sú veľmi dobre finančne zabezpečené, majú spoločenský ako aj politický vplyv.

Na drogy má každý odlišný názor. Niektorí ich berie ako spestrenie života, iní ako nutné zlo, ktoré potrebuje, aby sa dostal von zo stresu a reality, ale v podstate užil nejakú drogu každý z nás. Treba len rozlišovať drogy na dobré - tie pozitívne, ktorým si vieme určiť správnu mieru a pomáhajú nám v živote v zdravotníctve, káva, cigareta, večer trocha alkoholu na uvoľnenie. Jednoducho ich vieme regulovať v tej správnej miere a vieme, kedy sú nám prospešné a kedy to preháňame. Tie zlé, sú zlé iba relatívne, záleží iba na sile toho človeka, aby si povedal po prvej skúsenosti "Nie" .

Mladí ľudia sú vo veku, ktorý je obdobím hľadanie cesty životom, konfrontácie s krízovými situáciami, keď si mladý človek hľadá vlastnú identitu. Ak sa jeho život vyvíja inak ako je v jeho predstavách, môže siahnúť po droge. Buď ju berie ako náhradu za nesplnené sny, alebo úmyselne porušuje spoločenské normy a až na

treťom mieste je príčinou neprimeraná reakcia na záťažové situácie, ktoré mladý človek nedokáže sám riešiť. Časť mladých ľudí si jednoducho nedokáže v náročných podmienkach nájsť cieľ a ísť za ním. Pre niektorých je to cesta k rovesníkom, iní sa stotožňujú s hrdinami z filmov alebo reklamy. V niektorých prípadoch môže ísť o demonštráciu dospelosti. Najlepšie je vôbec drogy neskúšať, ale vieme, že taká možnosť sa naskytne každému. Otázne je, či má človek záujem experimentovať a drogu vyskúšať. S pojmom drogy sa stretávame takmer všade a každý deň. Drogy posudzujeme ako negatívny spoločenský fenomén, ktoré pôsobia deštruktívne, zasahujú do života jednotlivca, celej rodiny a spoločnosti. Bohužiaľ sa v poslednej dobe rozšírili aj do školských lavíc, kde si následne so správaním niektorých žiakov nevedia poradiť ani pedagógovia. Drogová problematika už dávno nie je problémom len ohraničenej skupiny konzumentov drog.

Predmetom nášho záujmu je zistiť mieru užívania drog žiakov dvoch Stredných škôl v Bratislave, v Petržalke, na ktorých som na základe podnetu výchovných poradcov počas svojej práce vykonal viacero preventívno bezpečnostných akcií, zameraných na požívanie a prechovávanie drog .

V teoretickej časti našej diplomovej práce prinášame v prvej časti pohľad na drogovú históriu a komplexný prehľad a charakteristiku legálnych a nelegálnych drog a ich užívanie. Účinky a rizika spojené s užívaním opisujeme v druhej časti našej diplomovej práce. V tretej časti rozoberieme drogovú kriminalitu, jej dynamiku na Slovensku od obdobia deväťdesiatych rokov po súčasnosť, trestnú zodpovednosť za užívanie a prechovávanie omamných a psychotropných látok. Budeme sa v nej venovať mládeži, ktorá tvorí v súčasnosti väčšiu časť našej populácie, tiež rozoberieme ich trestnú zodpovednosť za protiprávne konanie . V poslednej štvrti časti našej diplomovej práce sa budeme venovať prevencii drogovej kriminality, ktorej treba venovať v našej spoločnosti veľkú pozornosť nie len v radoch polície, ale aj školstva a iných neštátnych organizácií.

V empirickej časti sa budeme venovať hlavnému cieľu našej diplomovej práce, zistiť povedomie žiakov dvoch Stredných škôl o zdravotných a trestnoprávných dôsledkoch užívania drog, ich prechovávaní a získané materiály využiť v prevenčnom programe na elimináciu drog medzi mládežou.

1 TEORETICKÁ ČASŤ

1.1 História drog

Užívanie rastlinných drog bolo známe tisícročia. Látky ktoré ovplyvňovali vnímanie a vedomie človeka, tu boli vždy. Bolo by však ťažké zistiť, odkedy ľudstvo zneužíva rozličné drogy. Sumeri 4000 rokov p. n. l. používali mak na uspanie. Marihuanu poznali v Egypte pred 3000 rokmi a stala sa afrodisiakom, pričom sa najčastejšie používala vo veštiarňach. Staroveká Čína používala ópium ako prostriedok proti reume a malárii. Takmer každý prírodný národ alebo kmeň mal šamana, ktorý komunikoval s duchmi a tlmočil ich odkazy v tranze podporovanom halucinogénnymi rastlinami. V každom náboženstve nachádzame nejakú drogu, koku u Inkov, sómu v Indii, peyotl v Strednej Amerike, alkohol u kresťanov. Príslušníci rôznych náboženstiev verili, že látky, ktoré spôsobujú povznesenú náladu a zabudnutie, alebo vyvolávajú rôzne extatické predstavy, sú darom bohov.

Keď sa drogy – alkohol, koka, nikotín – dostali spod náboženskej kontroly, stal sa z nich tovar, na ktorom sa dobre zarábalo. V 19. storočí bola na tejto báze postavená výroba väčšiny liekov, do obľúbených likérov sa takmer vždy primiešavala nejaká droga. Aj kráľovná Viktória pila špeciálnu madeiru s kokaínom. V Parížskom hoteli Pinodal sa v roku 1844 stretával Klub hašašínov, jeho členmi boli napríklad Victor Hugo, Honoré de Balzac, Théophile Gautier, Charles Baudelaire, ktorí tu sedávali pri káve a hašiši. V roku 1898 sa podarilo syntetizovať novú polosyntetickú drogu – heroín. V tom istom roku začala farmaceutická firma Bayers Werke v Nemecku výrobu heroínu ako lieku a pôvodne mal slúžiť na utíšenie kašľa. To, že bol uvedený na trh ako vedecky overený liek, malo katastrofálne následky.

Aj alkohol má dlhú a bohatú históriu. Najznámejším alkoholom je víno. Prvý krát sa začalo vyrábať asi pred 6-8 tisíc rokmi v oblasti Blízkeho východu. Iversen vo svojej knihe dokonca uvádza, že alkohol bol pravdepodobne prvou drogou – dá sa totiž ľahko vyrobiť z ovocia, ktoré sa vyskytuje takmer vo všetkých častiach sveta. Alkohol sa rovnako ako iné drogy často využíval i v medicíne ako drsné anestetikum, ale tiež ako zložka mnohých patentovaných liekov. Alkohol zohrával a naďalej hrá svoju úlohu aj v náboženstvách, konkrétne v kresťanstve vo forme

omšového vína (Iversen, 2006, s. 18). Pivo má tiež svoju históriu. Patrí medzi najstaršie výrobné procesy vôbec a trvá už asi 5 000 rokov. Za prvých výrobcov piva a teda aj zakladateľov pivovarníctva pokladáme Egyptanov.

Koku ako posvätnú rastlinu Inkov, ktorí ju nefajčili, ale žuli, si všimli Španieli v roku 1499. Zatiaľ čo pre Inkov bola posvätným symbolom, Španieli považovali jej žuvanie za nerest', ktorú tiež na rozdiel od fajčenia tabaku nikdy neimportovali do Európy. V roku 1860 nemecký chemik Albert Niemann izoloval z kokových listov čistý kokaín a nová droga si rýchlo získala obľubu ako farmaceutikum – bola totiž prvým účinným lokálnym anestetikom vhodným pre náročné operácie oka a pre zubárske zákroky. O vplyve Sigmunda Freuda na rozšírenie kokaínu píše viacerí autori. Rakúsky lekár a psychológ robil pokusy s kokaínom. Používal ho na liečenie depresívnych stavov, odporúčal ho aj iným. Opísal pocity úľavy, nadobudnutej energie a zvýšenú pracovnú výkonnosť. Kokaín sa začal rýchlo šíriť v Európe aj v Amerike (Emmerová, 2008, s. 14).

Marihuana a hašiš, označované ako kanabis, boli známe podľa objavov vo vykopávkach už v Egypte pred 3 000 rokmi a konope bolo známe v Číne už pred 5 000 rokmi ako zdroj textilných vlákien. Do Európy sa kanabis dostal v 12. storočí, rozšíril až v 20. storočí. Za priekopníka v štúdiu účinkov hašiša na psychiku sa pokladá doktor Jacques Moreau, ktorý ako prvý vedecky skúmal túto drogu a na základe osobných skúseností detailne opísal a klasifikoval prežité halucinácie. Napísal aj knihu s opisom a umeleckým vykreslením drogových preludov.

V roku 1930 sa uviedol na trh nový liek – amfetamín. Podľa P. Ondrejkooviča (2000) bol amfetamín syntetizovaný koncom 20-tych rokov a zavedený do praxe v roku 1936. Prvé správy o zneužívaní amfetamínov sú z roku 1937, kedy študenti Minesotskej univerzity užívali tieto látky proti ospalosti a v snahe zlepšiť si študijné výsledky. K jej rozšíreniu došlo po roku 1965 a k masovému zneužívaniu od 80. rokov. (Ondrejkoovič, 2000)

História drogy LSD začína v roku 1938. Objavil ju Albert Hoffman a nazval dietilamid kyseliny lysergovej. O jej halucinogénnych účinkoch sa dozvedel neskôr a to náhodou sám na sebe.

2 CHARAKTERISTIKA DROG A ICH ROZDELENIE

Droga je upravená surovina, nerastného, rastlinného alebo živočíšneho pôvodu, ktorá je po vpravení do ľudského organizmu schopná vyvolať psychickú alebo fyzickú závislosť.

„Niet v ľudskom tele orgánu alebo tkaniva , ktoré by droga nezasiahla a ktorý by droga skôr alebo neskôr nepoškodila alebo dokonca celkom nezničila „(Novomeský, 1996/ In: P.Ondrejko, 2009, s. 268). Drogou nie je len marihuana, heroín, kokaín, ale tiež káva, alkohol, cigarety, niektoré druhy húb a celý rad prírodných látok, syntetických látok a organických rozpúšťadiel. Podľa P. Ondrejka (2009) môžeme drogy rozdeliť do dvoch veľkých kategórií a to:

- legálne sociálne akceptované, ktorých konzumácia nie je v rozpore s platnými zákonmi našej krajiny.
- nelegálne, ktoré môžeme považovať aj za drogy najnebezpečnejšie, i keď v niektorých prípadoch s legálnymi drogami menej často konzumovanejšie. (tamtiež, 2009, s. 265).

Podľa Dr. Rossa Campbella (2003) každá nelegalizovaná známa chemická látka, ktorá vytvára zmenu v nervovom systéme, tento systém taktiež poškodzuje. Neexistujú žiadne výnimky. Neexistujú drogy, ktoré by nezanechávali následky. (Dr. Ross Campbell, 2003, s. 15) Veľa ľudí, dokonca mnoho príbuzných konzumentov drog, nevedia drogy rozlíšiť a medzi nelegálne drogy do jednej skupiny zaraďujú marihuanu, LSD, pervitín, heroín, ktoré sú u nás najbezpečnejšie. Zatiaľ čo sa napríklad po jednej z uvedených drog chuť do jedla zvyšuje, po druhej sa znižuje. Zabúda sa však na drogy legálne, ktoré sú voľne predajné a našou spoločnosťou akceptované, pričom napáchali viac škôd, zničili viacej rodín a jednotlivcov ako drogy nelegálne.

2.1 Drogy legálne

Alkohol je ľahko dostupná legálna spoločenská droga, chuťovo veľmi príjemná, ponúkaná, tolerovaná, cenovo prístupná v malom množstve liečivá, gurmánmi oslavovaná. S príjemným účinkom na ľudskú psychiku odstraňuje napätie, uvoľňuje a zlepšuje náladu, zľahčuje kontakt, zblížuje ľudí, rozväzuje jazyk. Dokonca aj na

telesný stav má v malom množstve pozitívny účinok, zlepšuje trávenie, rozširuje cievy, dezinfikuje. Alkohol v malej miere môže spôsobiť chvíľkové potešenie nasýtiť centrá slasti v mozgu.

Podľa MUDr. Karola Turčeka (1982, s. 50, 51) sú mnohí presvedčení, že alkohol, je výživná telesnému duševnému zdraviu osožná látka a preto majú alkoholické nápoje svoje prednostné miesto v domácej lekárničke ako univerzálny liek na všetko a v každom veku. Nevoľnosť, mdloby, žalúdočné ťažkosti, horúčka, infekčné choroby, poruchy krvného obehu, tvorby krvi – jedným slovom každá choroba a každý neduh sa podľa tejto predstavy dá buď alkoholom liečiť alebo alkohol sa aspoň pridáva ako podporný a pomocný liečebný a posilňujúci prostriedok. Verí sa aj v tomu, že alkohol napomáha rozvoju duševných schopností, koriguje nedostatky a podnecuje a zbystruje myslenie. Ide však o nedostatok overených vedeckých poznatkov. Zdá sa, že ide najmä o dôsledok dlhodobej a systematickej alkoholickéj propagandy, ktorej sa podarilo presvedčiť ľudí, že ten či onen alkoholický nápoj je výživný. Na Slovensku je stále drogou číslo jedna alkohol. O alkoholizme sa hovorí málo, hoci jeho dôsledky na chorobnosť obyvateľstva sú neporovnateľne horšie ako pri iných závislostiach a hoci štatistiky stavajú alkohol medzi príčiny úmrtí na tretie miesto. Nie len na Slovensku, ale aj v iných krajinách majú problém s alkoholizmom. Existujú síce transkulturálne rozdiely, napr. v moslimských krajinách, kde náboženstvo zakazuje pitie alkoholu, sa nepije, alebo sa pije len málo. Alkoholizmus je choroba, ktorá postihuje ľudí nezávisle od geopolitických hraníc. Rozdiely môžu byť v drobnostiach - type alkoholického nápoja, štýle pitia, počte chorých, ale príznaky alkoholickéj choroby sú rovnaké. (D. Nejdlová/In: D. Janiaková, 2003, s. 55, 56)

Rozdelenie ľudí podľa požívania alkoholu:

- abstinenti
- konzumenti
- pijani
- závislé osoby na alkohole

Abstinenti: Nepotrebuju alkohol, dokážu uhasiť svoj smäd hocijakou tekutinou. Požitie alkoholu ako drogy odmietajú aj keby išlo o hocijakú situáciu. Abstinentov je veľmi málo a väčšine abstinentov sa ostatní posmievajú. Byť abstinentom je v tejto dobe veľmi ťažké. Abstinent je človek, ktorý nikdy nevpil alkohol v akejkolvek forme a akomolvek množstve po dobu aspoň 3 rokov.

Konzumenti: sú ľudia, ktorí už od detstva, alebo mladého veku až po dospelosť chcú len od nápoja tekutinu a chuť alkoholového nápoja a pritom nevedia aký dopad to ma na nervový systém. Sú to ľudia, ktorí si pochutia na nejakých pivkách, alebo vínu po jedle, či už prichuteniu čaju rumom.

Pijani: nestačia im alkoholické nápoje ako zdroj tekutiny, ani ich neuspokojuje ich chuť. Chcú od alkoholu pocit eufórie. Ale veľa ľudí si zistí že pravá eufória sa dá dosiahnuť veľkou námahou.

Je dosť dôležité vedieť, že človek ktorý začína piť s mierou nemusí piť takto natrvalo a môže sa stať že sa z neho po určitej dobe stáva alkoholik.

3 štádia opitosti

- 0,5 až 1,5 promile mierne opojenie alkoholom
- 1,5 až 2,5 promile stredné opojenie alkoholom
- nad 2,5 promile ťažšie alkoholové opojenie prípadne otrava alkoholom

1.štádium: vzniká u človeka stav spokojného rozpoloženia mysli. Prejavuje sa spokojným výrazom, živou mimikou, veľká výrečnosť a smiech. Tento stav je ten, ktorý chcú ľudia dosiahnuť a preto začnú piť alkohol. Lebo v alkohole nájdú pocit šťastia.

2.štádium : človek sa v tomto štádiu stáva nekritickým, netaktným , začína kričať, je často agresívny, spieva, nedbá o svoje okolie. Prejavuje sa to tak, že jeho pohyby sú neusporiadané, opitý ma závrate a jeho chodenie je tackavé, vidí dvojito.

3.štádium: v tomto štádiu dochádza k otrave človeka alkoholom. Človek je unavený, často zvracia. Dochádza často k úplnému bezvedomiu, necitlivosti, samovoľné močenie a iné. Niekedy je človek zmätený blúzni. Pri ťažkej otrave môže človek zomrieť aj následkom ochrnutia.

Pri pití alkoholu môže často dochádzať k automobilovým nehodám, človek sa náhle zmení. Nie je zatiaľ žiadny prostriedok, ktorý by ovplyvnil hladinu alkoholu

v krvi. Nedá sa presne povedať, koľko alkoholu musí mať človek v sebe, aby dosiahol tieto štádiá, lebo každý sme iný, máme inú výšku, šírku, vek a iné. Mladiství môžu pri prvom opojení alkoholom už pri koncentrácii alkoholu v krvi pod dve promile vykazovať klinický obraz ťažkej otravy.

V súčasnej dobe je ale aj viac mladistvých, alebo malých detí, ktorí v tejto dobe už pijú. Počas vykonávania kontrol na záškolákov sa zistilo, že namiesto školských lavíc sedeli v krčmách, alebo baroch a tieto deti tvrdili, že sú choré a preto nie sú v školách. Je dosť zlé pomyslieť na to, že detí ktoré navštevujú len základnú školu už v dnešnej dobe pijú alkohol aj cez deň.

Poškodenie organizmu:

Nedá sa nikdy odhadnúť, koľko kto môže piť, aby nebol opitý. Nezáleží ani tak na tom kto koľko toho vypije ale skôr na tom čo mu to spraví.

Škody môžu byť spôsobené na :

- porucha tráviaceho ústroja
- zmeny na žalúdočnej a črevnej sliznici
- zmeny rozloženia žalúdočných štiav
- porucha trávení a to vedie k zmene chuti a iným
- vredová nemoc
- operácie žalúdka
- zmeny na srdci (operácia)
- porucha nervového systému: trasenie prstov, nočné potenie, nespavosť, celková dráždivosť, slabosť, bolesti hlavy, pomočenie, únik stolice.

(www.1sg.sk)

Karol Turček uvádza nasledovné postoje mládeže k požívaniu alkoholických nápojov:

- A. Pozitívny postoj – sila, moc, priaznivý účinok na rozumové schopnosti, liek na telesné a duševné zdravie, zblížujúci účinok alkoholu, zlepšovanie nálady, chuť a obživa.

B. Negatívny postoj – agresivita; tlmiači, omamný, „ohlpujúci“ účinok alkoholu; negatívny vplyv na povahové vlastnosti jedinca, zníženie jeho sebakontroly a vplyv na správanie.

C. Bagatelizujúce postoje

D. Racionalizujúce postoje.

V tejto súvislosti pripomíname nevhodné pôsobenie médií na výchovu detí a mládeže. Mladí ľudia majú tendenciu identifikovať sa s nimi obdivovanými hrdinami filmov, videoklipov a pod., ktorí popíjajú a fajčia. Najmä ak je predmetná produkcia zasadená do rámca bohatého prostredia a noblesy. Všeobecne sa tiež podceňuje význam reklamy alkoholických nápojov. (tamtiež s. 99) „*Alkoholizmus nie je nejaký epizodický jav, ktorý sa akosi vynorí, chvíľu rušivo pôsobí a potom sa sám od seba stratí ako nejaká módna novinka. Je to problém, ktorý nadobúda stále väčšie a rozsiahlejšie rozmery a zasahuje so života každého z nás – niekedy priamo, inokedy nepriamo.*“ (M. Turček – K. Turček, 1982, s. 6, 7) Nadmerné požívanie alkoholu okrem poškodenia mozgu, žalúdka, pečene a iných zdravotných problémov ako sú depresia, množstvo fyzických a organických chorôb, môže byť aj jedným z faktorov ovplyvňujúcich páchanie trestnej činnosti, ktorá bezprostredne nesúvisí len s alkoholom a to je zneužívanie detí, sexuálne násilie, týranie blízkych, dopravné nehody.

Ochranu pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných izieb, vymedzenie alkoholických nápojov, vyšetrenie na zistenie alkoholu alebo iných návykových látok a ďalšie podmienky prevádzky protialkoholických záchytných izieb upravuje Zákon NR SR č. 219/1996 Z. z.

Tabak je spoločensky akceptovaná legálna droga, ktorej závislosť sprevádza ľudstvo už nespočetné množstvo rokov. História závislosti na vdychovaní tabaku siaha až do obdobia objavenia Ameriky, kedy sa táto rastlina dostala spolu s inými tovarmi z “nového sveta” do Európy. Jej popularita narástla obrovským tempom, pokým si ľudia uvedomili jej obrovskú škodlivosť, pre mnohých už bolo neskoro. Škodlivosť fajčenia je celosvetovo známa. Tento zabijak spôsobuje ročne viac úmrtí,

než samovraždy, všetky druhy násilia, vraždy a nehody spolu. (www.zivotbez cigarety.sk)

Prvým známym európskym fajčiarom sa stal Rodrigo de Jarez, jeden z Kolumbových moreplavcov, ktorí priniesli tabak zo zaoceánskych výprav. Rodrigo bol pre dym, ktorý vypúšťal, obvinený zo stykov s diablom a odsúdený na smrť. V Rusku fajčenie trestali uťatím nosa alebo rozseknutím hornej pery, tak aby v nej odsúdený neudržal cigaretu. Počas vojny Severu proti juhu bol vynájdený stroj na výrobu cigariet, ktoré odvtedy začali prinášať obrovské zisky a tak nikotín do dnes ohrozuje život a zdravie svojich užívateľov. (D. Janiaková, 2003, s. 117)

Ing. Milan Lucina uvádza, že cigareta je dnes zdravotným, psychickým, biochemickým i sociálno-kultúrnym problémom a tabakizmus, aj keď to znie neuveriteľne, najsilnejšou závislosťou. Výskumy potvrdzujú, že dokonca silnejšou ako návyk na heroín, kokaín alebo alkohol. (Ing. Milan Lucina/In: D. Janiaková, 2003, s. 119) Fajčenie vnímame ako substitučný alebo kompenzačný fenomén v komunikácii, keď najmä mladí ľudia, nemajúci ešte komunikačnú zručnosť, vyplňajú rozpaky a trápne medzery fajčiarskym rituálom a manipuláciou s predmetmi potrebnými pre fajčenie. (K. Turček, 2003, s. 114) Podľa Kesslera (1996) „*ten, kto nezačne fajčiť v dospievaní, sa pravdepodobne nikdy nestane fajčiarom.*“ (tamtiež, s. 114) „*Dnešní adolescenti začínajú s pitím alkoholických nápojov a fajčením tabaku pred 12. rokom života.*“ (L. Csémy, 1999/In: K. Turček, s.113)

Fakty o fajčení

- ❖ Závislosť na nikotíne je porovnateľná so závislosťou na heroíne
- ❖ Pasívne fajčenie škodí
- ❖ Cigaretový dym obsahuje množstvo (40) karcinogénnych látok
- ❖ Na následky fajčenia zomiera v priemere každý druhý fajčiar
- ❖ Na tieto ochorenia zomiera ročne asi 3,5 milióna ľudí
- ❖ Po ukončení fajčenia sa krvný tlak a pulz vrátia do normálu za pol hodiny, hladina kyslíku za 8 hodín, riziko infarktu klesá po 24 hodinách, krvný obeh a činnosť pľúc sa vrátia do normálu po 2 týždňoch, po 1-9 mesiacoch ustúpi

dýchavičnosť, kašeľ, obnova riasiniek, pľúca sa začínajú čistiť. Riziko rakoviny a pľúcnych chorôb spôsobených fajčením klesá na úroveň nefajčiara až po 12-15 rokoch

- ❖ Denne začne fajčiť 80 - 100 000 detí
- ❖ Riziko úmrtnosti u pasívnych fajčiarov je o 15% vyššia ako u nefajčiarov
- ❖ Vyfajčenie 2 balení cigariet denne, zníži očakávanú dĺžku života človeka o 8 rokov
- ❖ Nikotín sa dostáva do mozgu do 10 sekúnd od inhalácie dymu

Ochorenia súvisiace s fajčením

- ❖ Oči - sivý zákal, vznik nevyliciteľnej makulárnej degenerácie
- ❖ Koža - rakovina, psoriáza, vrásky
- ❖ Uši - skoršia strata a zhoršenie sluchu, zápal stredného ucha
- ❖ Zuby - žltnutie a rýchlejšie kazenie
- ❖ Pľúca - rakovina, bronchitída, emfyzém (chorobné zväčšenie pľúc)
- ❖ Žalúdok - zápal, vredy
- ❖ Cievny - Burgerova choroba (odumretie ciev na nohách= amputácia)
- ❖ Zažívacie ústroje - rakovina pľúc, jazyka, pažeráka, hrtana, žalúdka, obličiek, močového mechúra, pankreasu, hrubého čreva, konečníka

Obrázok 1 Poškodenie pľúc fajčením

Zdroj: www.lsg.sk

Žiaľ, skúsenosti zo súčasnosti poukazujú na výrazný vzostup fajčenia u mládeže, ktorá čoraz častejšie navštevuje rôzne kaviarne a pohostinstvá. „*Môžeme tam vidieť, že fajčia takmer všetky prítomné sediace dievčatá, a o niečo menej chlapcov. Naozaj vytvára fajčenie mladým tak pozitívny „imidž“?*“ (K. Turček, 2003, s. 114) Tabak je najväčším celosvetovým zabijakom. Najvyššími nákladmi spojenými so spotrebou tabaku sú obrovská úmrtnosť, utrpenie a rodinné tragédie. Zdravie, a nie ekonomické argumenty sú dôvodom pre kontrolu tabaku, lenže tie ekonomické argumenty sa využívajú ako prekážka pre stratégiu kontroly tabaku. (www.stopfajceni.sk)

Zákon NR SR 377/2004 Z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje podmienky ochrany ľudí pred vznikom závislosti od nikotínu nachádzajúceho sa v tabaku a tabakových výrobkov, podmienky predaja, výroby, označovania a uvádzania tabakových výrobkov do obehu.

2.2 Drogy nelegálne

V súčasnom období patria medzi nelegálne drogy najmä ópium, morfium, heroín, kokaín, crack, LSD, MDMA v extáze, amfetamín, cannabis, pervitín, krokodíl. Tieto nelegálne drogy tvoria klasický základ súčasnej nelegálnej drogovej scény. Je veľmi dôležité poznať a vedieť charakterizovať jednotlivé druhy drog. Aj v tomto prípade prešla základná klasifikácia drog historickým vývojom. Ešte v 70-tych rokoch nášho storočia drogy rozdeľovali na základné kritéria, aký stupeň závislosti vyvolávali, do dvoch skupín:

- a) mäkké drogy - toxické látky (prchavé látky, liečivá, látky vyrobené z liečiv, rastlinné látky – marihuana, hašiš)
- b) tvrdé drogy (heroín, kokaín, LSD, crack)

Teória a aj prax uvedenú klasifikáciu používa málo frekventovane. Okrem toho kritéria pre klasifikáciu drog sa využívajú rôzne metódy a prostriedky pomocou ktorých ich môžeme skúmať, napríklad z fyziky, chémie a to znamená, že drogy hodnotíme podľa skupenstva, podľa farby, podľa možnosti aplikácie a podľa chemického zloženia. Je preto potrebné vykonať klasifikáciu z pohľadu zisťovania

ich pôvodu a účinku. Ako pôvod je možné uviesť potrebu poznať, kde a akým spôsobom sa drogy získavajú, ako sa prejavujú ich účinky a na základe toho prijímať adekvátne opatrenia na zabránenie ich výskytu. (J. Černík, M. Lisoň, 1997, s. 10,11)

E. Očenášová (2004, s. 9) vymedzila päť typov klasifikácii drog :

- **Narkotiká**, ktoré rozdelila podľa vzniku na:
 - prírodné: ópium, morfín, kodeín, thebain
 - polosyntetické: heroín, hydromorfon, oxycodon
 - syntetické: pervitín, meperidín, meladon, phentany
- **Depresanty**: chlórhydrát, barbituráty, glutethimid, benzodiazepíny
- **Stimulátory**: kokaín, crack, khat
 - Syntetické: amfetamín, fenmetrazín, extáza
- **Halucinogény**: LSD, fenciklidín
- **Canabinoidy**: marihuana, hašiš, hašišový olej

Samozrejme nesmieme zabúdať na drogy solvenciového typu, tieto delíme do skupín podľa chemickej štruktúry na :

- alifatické a aromatické uhľovodíky: benzín, benzén, petrolej, toluén, xylén
- ketóny: acetón, cyklohexanón, metyletylketón
- halogenované uhľovodíky: trichlóretylén, karbóntetrachlorid, chloroform, halotan, freóny (www.ruvzpd.sk)

My sa podrobnejšie budeme venovať rozdeleniu drog, ktoré sa najčastejšie vyskytujú na Slovensku podľa štatistík Ministerstva vnútra SR a boli zaistené ich zložkami. Podľa týchto štatistík sú na slovenskom drogovom trhu najviac rozmnožené a dostupné tieto drogy: **Heroín, Fentanyl, Pervitín, Kokaín, Marihuana, Extáza.**

Heroín – na Slovensku je v ponuke heroín čiernej farby z metadónu. Hnedý heroín sa riedi kofeínom alebo paracetamol no v pouličnej distribúcii sa objavil aj riedený

kávou alebo kakaom. Ide o opiát, pri ktorého výrobe sa využíva ópium získané z mliečnej šťavy bieleho maku. Na Slovensko sa dováža balkánskou cestou. Predáva sa ako prášok, zriedkavo ako vodný roztok v ampulke. Hnedý heroín je prioritne určený na fajčenie . Na prípravu ak sa heroín užíva vnútrožilne sa do neho musí primiešať niečo kyslé väčšinou kyselka- kyselina citrónová, aby sa rozpustil.

Účinnok: pocit šťastia a eufórie, stiera zábrany, zvyšuje sexuálnu aktivitu.

Riziká: hrozba infekcií vrátane žltacky typu C či HIV/AIDS, devastácia organizmu, poruchy pamäti, nezáujem, podráždenosť, vysoké riziko predávkovania.

Sprievodné znaky: bledosť, pokles hmotnosti, predčasné šediny. Možné sú poruchy menštruácie, vymiznutie libida, bolesti hlavy, hučanie v hlave, búšenie srdca, takmer trvalé stiahnutie zreníc aj bez použitia drogy, ťažké zápalové postihnutia v mieste aplikácie drog. K rozvoju závislosti dochádza už po približne 10 injekciách. Heroinizmus je najťažšia toxikománia.

Spôsob užívania: injekčne , inhaláciou, šnupaním, cez ústa

Cena: 25 – 55 eur za gram, 8-15 eur za jednorázovú dávku

Slang: herák, háčko, prach, kakao, herodes, eič (angl. H), čoko, kráľ, kôň

Obrázok 2 Užívanie heroínu

Zdroj: www.wikipedia.org

Fentanyl – v súčasnej dobe sa na drogovú scénu dostal liek, registrovaný na zozname regulovaných psychoaktívnych látok ako narkotické analgetikum dostupné iba na lekársky predpis. Je približne 50-80 krát účinnejší ako morfín. Liek sa

používa na zvládnutie bolesti pri chirurgických zákrokoch a u pacientov liečených pre chronickú bolesť a nereagujúcich na bežné opiáty. Produkuje v tajných laboratóriách a v práškovej forme sa zmiešava s heroínom alebo ho dokonca nahrádza za heroín. Je to chemicky vyrobený opioid. To znamená, že pracuje v mozgu podobne ako heroín. Rovnako má na telo podobné účinky ako heroín a je oveľa silnejší ako pouličný heroín, ktorý sa na Slovensku predáva. Účinnosť heroínu alebo kokaínu predávaného na ulici sa významne zvyšuje pridaním fentanylu. Osoba, ktorá si získava heroín alebo kokaín na ulici by mala byť informovaná o tom, že heroín alebo kokaín bol v kontakte s fentanylom, no od dílerov drog sa to nikdy nedozvedia, nakoľko veľa dílerov drog, predáva fentanyl dokonca ako náhradu za heroín alebo kokaín. Účinnosť drogy získanej na ulici nie je známa a prítomnosť fentanylu sa nedá vylúčiť preto akákoľvek konzumácia - dokonca zníženej dávky - môže vyústiť v náhlu smrť v dôsledku zástavy dýchania, zástavy srdca, ťažkej respiračnej poruchy, kardiovaskulárneho kolapsu alebo ťažkej anafylaktickej reakcie. Účinky predávkovania nastupujú rýchlo v dôsledku účinnosti kombinácie drog. Kritické minúty pre liečebný zásah sa môžu premrhať, pretože personál na pohotovosti nemusí mať informáciu o tom, že ide o Fentanyl. Tento sa totiž štandardným toxikologickým vyšetrením nedá zistiť.

Pervitín - po marihuane je to najrozšírenejšia droga na Slovensku ale aj v Českej republike, odkiaľ pramenia korene výroby tejto syntetickej drogy. Ako vstupný produkt slúži stimulačná látka efedrin, ktorú je možné získať z rôznych liekov ako sú Modafen, Nurofen, Panadol, Clarinase tieto lieky obsahujú liečivú látku ibuprofen, ktorý znižuje teplotu a pseudoefedrin, ktorý znižuje opuch sliznice horných ciest dýchacích. Po extrakcii ju je možné premeniť na metamfetamin. Predáva sa ako biely prášok, roztok alebo vo forme tabliet.

Účinok: eufória, pocit nárastu energie, zrýchlenia intelektuálnych funkcií, zvýšenia kapacity pamäti, kreativity či sebadôvery, strata zábran, vystupňované libido, pokles potrieb, spánku a hladu

Riziká: degenerácia početných nervových zakončení, halucinácie, nepokoj, úzkosť, depresia, úzkosť, psychóza, riziko pokusu o samovraždu, strata kontroly, predávkovanie, ktoré je ale zriedkavejšie

Sprievodné znaky: pokles hmotnosti, srdcová arytmia, zvýšenie krvného tlaku, silné synteticky zapáchajúce potenie

Spôsob užívania: šnupaním, injekčne, fajčením, cez ústa

Cena: 20 – 100 eur, za gram, 7 – 20 eur za jednu dávku

Slang: Piko, perník, pedro, pergo, peričko, péčko, speed

Kokaín – prírodným zdrojom kokaínu je najmä kokaínovník obyčajný. Krík so vždy zelenými listami rastie v Južnej Amerike. V listoch kokaínovníku je obsiahnuté približne 0,5 až 1% kokaínu. Free base - voľná báza predstavuje kokaín separovaný od kyslého radikálu. Už pri bežnom zahrievaní vedie k odparovaniu, čím umožňuje jeho inhaláciu (vdychovanie). Kokaín je možné rozpoznať od iných drogových skupín najmä skutočnosťou, že je to jemne zrnitý prášok, bez zápachu, ktorý po degustácii jazykom chladí, vyvolá znečítlivenie a pocit chladu na jazyku. Hydrochlorid kokaínu je omnoho viac termostabilnejší, jeho teplota tavenia je vyššia ako u voľnej bázy kokaínu, preto je tento drogový variant zneužívaný predovšetkým na takzvaný sniffing či dokonca vpichovanie do tela. Crack (angl. crack - praskanie) je bikarbonátom formovaná báza kokaínu, čo umožňuje inhaláciu a zvyšuje účinnosť kokaínu. Okrem vyššie uvedených variant kokaínu sa táto droga veľmi často kombinuje do rôznych zmesí v snahe znižovania ceny. Príkladom zmesí kokaínu je speedball, kde je kokaín kombinovaný s heroínom či bazooka v kombinácii s marihuanou. Čistý kokaín je jemný zrnitý prášok bez zápachu. Na európsky kontinent sa dováža z Južnej Ameriky cez západnú Afriku, do nelegálneho obchodu sú zapojené najmä nigérijské zločinecké organizácie. Na Slovensko sa pašuje z krajín bývalej Juhoslávie a dovozcami sú vraj etnickí Albánci.

Účinok: eufória, rast výkonnosti, sebadôvery, družnosti a sexuálnej vzrušivosti, pokles potreby spánku a hladu, zvýšená frekvencia srdca, zrýchlené dýchanie

Riziká: po odznení nastupuje depresia, podráždenosť a nepokoj, pri dlhšom užívaní hrozia zmeny nálad, nespavosť, halucinácie, precitlivenosť na zvuk, paranoje, poruchy osobnosti

Sprievodné znaky: pokles hmotnosti, telesná schátranosť, svrbenie

Spôsob užívania: šnupaním, injekčne, vtieraním do d'asiem, pitím kokaínových nápojov

Cena: 50 – 100 eur za gram, 15 – 20 eur za jednu dávku

Slang: koks, sneh, cukor, kokos

Marihuana - je pravdepodobne najznámejšia a najrozšírenejšia droga nielen na Slovensku, v Českej republike, ale asi na celom svete. Mnohí ju označujú za prírodnú neškodnú trávu. Marihuana je prírodná a je to rastlina, ale výskum ukazuje, že vôbec nie je neškodná. Marihuana je považovaná za ľahkú drogu, ale i ona môže mať neblahé následky na zdraví človeka, hlavne pri dlhodobom užívaní. Základným zdrojom marihuany je kope siate (*Cannabis sativa* L.) Pestuje sa vonku – out-door – alebo v miestnosti pod umelým svetlom – in-door -, ktorý má vyšší obsah účinnej látky THC. Väčšinu tuzemského trhu pokrývajú domáci pestovatelia. Na Slovensku pôsobiace vietnamské organizované skupiny pestujú zväčša in-door. Dovoz marihuany je najčastejšie s Českej republiky a Poľska. Typické je, že marihuana užívaná v cigaretách (jointoch) sa vyrába z drogového typu. Ide o zmes listov, malých stoniek a kvitnúcich častí rastliny *Cannabis sativa*.

Účinok: útlm napätia, pocit relaxácie a eufórie, strata zábran, intenzívnejšie vnemy

Riziká: pasivita, nezájem o okolie, pokles schopností sústrediť sa a pracovnej výkonnosti, spúšťač duševných porúch a psychóz, nárast rizika rakoviny dýchacích orgánov, predávkovanie nehrozí, no existuje otrava THC

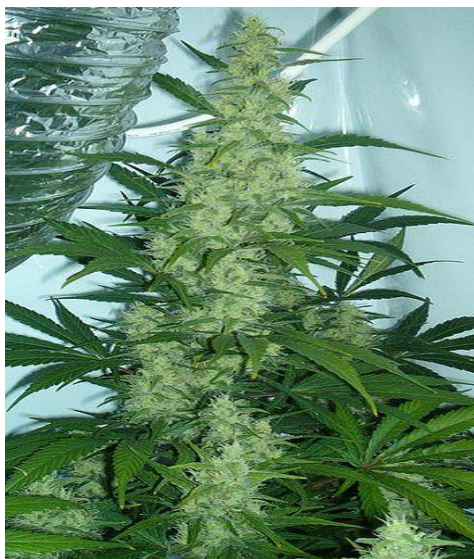
Sprievodné znaky: chronická bronchitída, suchý kašeľ, nástojčivý hlad, u mladých osôb s neskorými fatálnymi dôsledkami na kardiorespiračný systém

Spôsob užívania: fajčením, pitím odvarov a v jedle

Cena: 6 – 22 eur za gram, 1,7 – 10 eur za jednu dávku

Slang: tráva, mariška, mary jane, gras, hulenie, hulivo, matroš

Obrázok 3 Rastlina Cannabis Sativa

Zdroj: www.wikipedia.org

Extáza – syntetická molekula MDMA, amfetamín, meskalín. Zriedkavejšie sa predáva ako biely kryštalický prášok alebo kapsula. Najčastejšie ju dostať v rôznych tvaroch, veľkostiach a farbách. Majú približne taký tvar a veľkosť ako tabletky proti bolesti hlavy a väčšina má na jednej strane vyrytý malý motív. Najbežnejšie sú:

- Holubice - biela farba
- Jablká - biela farba
- Jahody - ružová farba
- Diamanty - biela farba

Ide o tanečnú, respektívne o diskotékovú drogu. V tabletkách sa zvyčajne nachádzajú aj ďalšie látky, ako amfetamín či kofeín. Na Slovensko sa dováža z Maďarska,

Nemecka a Holandska. Neskúseným užívateľom hrozí prehriatie organizmu a vyčerpanosť, preto je dôležitý pravidelný príjem nealkoholických nápojov. Po odznení drogy sa dostaví smútok a zlá nálada.

Účinnok: rast sebadôvery, pocit eufórie, zvyšovanie sebavedomia, emocionálny vzťah k okoliu, zmena vizuálneho vnímania bez halucinácií, sexuálna vzrušivosť, pocit harmónie

Riziká: rozvoj úzkostných a depresívnych stavov, zhoršenie krátkodobej pamäti, vyčerpanie organizmu, poruchy spánku

Sprievodné znaky: zvýšená telesná teplota a srdcová činnosť, podvedomé škrípanie zubov, zimomriavky, sucho v ústach

Spôsob užívania: cez ústa vo forme tabletiiek, šnupanie

Cena: 3 – 16 eur za jednu dávku

Slang: éčko, koleso, M.D.M.A, E, X, XTC, Adam (www.infodrogy.sk, Policajné prezídium SR),

Obrázok 4 Extáza

Zdroj: www.wikipedia.org

Krokodíl - V súčasnej dobe sa na trh s drogami dostáva veľmi nebezpečná droga s názvom krokodíl, ktorá sa na do Európy dostáva z Ruska. Táto droga sa vyrába s kodeínu, benzínu, riedidla na farby, kyselina chlorovodíková a červený fosfor.

Z Nemecka a Ruska sú už hlásené prípady drastického poškodenia kože a mäkkých tkanív medzi užívateľmi drogy. Mnohí užívatelia pritom vôbec netušia, čo droga obsahuje. V Rusku sa dajú lieky na kašeľ a bolesti hlavy obsahujúce kodeín kúpiť bez lekárskeho predpisu. Tak si drogu užívatelia môžu miešať aj sami. Názov krokodíl zrejme vznikol z infekcie, ktorá sa vytvorí v mieste vpichu, kde sa koža zazelená a odumiera. Šupinaté škvrny na koži sa šíria po celom tele a toxická droga poškodzuje aj kosti. Z tela odpadávajú kusy mäsa, občas je nutná aj amputácia. Užívatelia zvyčajne neprežijú dlhšie než dva alebo tri roky potom, čo začnú drogu brať.

Obrázok 5 Drastické poškodenie kože a mäkkých tkanív užívateľmi drogy Krokodíl

Zdroj: www.Drogy.org

Užívanie tejto drogy sa v Rusku šíri, pretože je lacný. Jedna dávka stojí len päť eur, pričom dávka heroínu je desaťkrát drahšia. Výsledná eufória je podobná ako po aplikácii heroínu. Mnohí užívatelia heroínu, ktorí si túto drogu už nemôžu dovoliť, prechádzajú na krokodíla, aj keď jeho účinok trvá len dve hodiny. Mnohí pašeráci novú drogu vydávajú za heroín a závislí si to nevšimnú. Užívatelia si nebezpečných vedľajších účinkov krokodíla všimnú až po dvoch či troch týždňoch a až vtedy prídu na to, že im bolo predané niečo iné než heroín. Na to je však už neskoro, lebo krokodíl je vysoko návyková droga. Je teda len otázkou času kedy sa nebezpečná droga objaví aj na Slovensku či v Českej republike. (www.čas.sk, www.Drogy.org)

3 DROGOVÁ KRIMINALITA

„Kriminalitu považujeme za druh odchylného správania, ktoré je neprípustné a sankciované trestným právom. Etymologicky pochádza z latinského crimen.“ (P. Ondrejko, 2009, s. 188) Od samého začiatku svojho vzniku je drogová kriminalita doménou organizovaného zločinu, dokonca jeho modelovou predlohou. Obchod s drogami je stále najziskovejším odvetvím podnikania európskych zločineckých organizácií. Jeho obrat na starom kontinente sa vyčísluje až na 122 miliárd amerických dolárov ročne. (Denník Pravda: Mafie profitujú, 3.2.1998, s. 13/In: M. Lisoň, J. Bosý, 1998, s. 58)

Nelegálna výroba a distribúcia drog patrí k základným aktivitám medzinárodne organizovaného zločinu, rovnako ako snaha o pranie špinavých peňazí, ktoré pochádzajú zo všetkých aktivít organizovaného zločinu a teda aj nezákonného obchodu s drogami. Niet sporu o tom, že drogy a drogová závislosť je veľmi významný kriminogénny faktor. (J. Černík, M. Lisoň, 1997, s. 35)

3.1 Dynamika drogovej kriminality

Situácia v oblasti drogovej trestnej činnosti prešla na Slovensku v období deväťdesiatych rokov dynamickým vývojom. V prvej polovici deväťdesiatych rokov naša oblasť nebola zaujímavá z hľadiska konečného umiestňovania drog. Vďaka svojej strategickej polohe zohrávala úlohu hlavne tranzitnej krajiny. Poloha Slovenskej republiky totiž umožňuje operatívne riadenie transportu drog na lukratívnejšie trhy v Nemecku, Švajčiarsku, Holandsku, Španielsku a Škandinávii. Teda, aktivity v oblasti transportu spočiatku nemali prakticky nijaký dopad na domácu drogovú scénu, pretože prepravované drogy neboli určené pre náš trh. V priebehu niekoľkých málo rokov sa však situácia dramaticky zmenila. Na Slovensku bola vytvorená drogová scéna so všetkými jej sprievodnými znakmi.

Pomerne rýchlo vznikli plne štruktúrované zločinecké skupiny zaoberajúce sa dovozom drog na územie Slovenska ako cieľového trhu a ich distribúciu v sieti dílerov. Do medzinárodnej siete vzájomne kooperujúcich zločineckých skupín sa zapojili aj slovenskí páchatelia. Vysoká organizovanosť týchto skupín umožňuje vysoko efektívnu a navyše veľmi pružnú činnosť v oblasti dovozu a distribúcie drog v medzinárodnom meradle. (M.Lisoň, 2003, s. 28)

Slovenská republika patrí vzhľadom k svojej geografickej polohe k tranzitným krajinám, pokiaľ ide o drogovú trestnú činnosť. V poslednom období má táto trestná činnosť stúpajúcu tendenciu hlavne potom čo Slovenská republika v noci zo dňa 20. na 21. decembra 2007 vstúpila spolu s ďalšími členskými štátmi Európskej únie do Schengenského priestoru, čo prakticky umožňuje voľný pohyb osôb po štátoch Európskej únie bez preukazovania totožnosti pri prekračovaní hraníc členských štátov Schengenského priestoru ide o susedné štáty Poľsko, Česká republika, Rakúsko a Maďarsko. Dňom nášho vstupu boli na vnútorných hraniciach Schengenského priestoru SR so susednými štátmi zrušené oddelenia hraničnej kontroly. Rovnako boli odstránené aj fyzické prekážky objekty, bunky, rampy, nadchody na bývalých hraničných priechodoch so susednými štátmi, okrem Ukrajiny. Boj proti drogám na európskej úrovni vychádza s Protidrogového akčného plánu, ktorým je SR viazaná. Medzi hlavné úlohy vyplývajúce z Protidrogového akčného plánu, patrí aj úloha zameraná na zber údajov pri zneužívaní informačných technológií pre páchanie drogovej trestnej činnosti a pri zneužívaní prekurzorov. (www.mvsr.sk)

Tab. č. 1 Nápad drogovej trestnej činnosti v SR za obdobie r. 1995 až 2010

Rok	1995	2000	2005	2010
Nápad	606	946	1682	1762

Zdroj: MV SR

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2010 konštatuje, že najrozšírenejšou drogou je marihuana. Pokračoval trend v pestovaní marihuany osobami vietnamského etnika, zastrešované oficiálnymi firmami, ktoré vykazovali aktivity hlavne pre zahraničný trh. Druhou najfrekvencovanejšou drogou je previtín.

Zdrojom prekurzorov na jeho výrobu ako aj na výrobu pseudoefedrínu a afedrínu sú voľne predajné lieky. Obchodovanie s heroínom a kokaínom naďalej kontrolujú najmä organizované skupiny balkánskeho etnika s väzbami na Južnú Ameriku a Karibik. Distribúcia sa uskutočňovala prostredníctvom takzvaných mŕtvych schránok s využitím psov na sťaženie vyhľadávania drogy služobnými psami. Hlavnými oblasťami predaja heroínu zostáva v Slovenskej republike Bratislava a Sereď. „ *Sereď je malé mesto, ktoré je dlhodobo známe ako centrum obchodu s drogami a organizovaným zločinom. Napriek tomu, že orgány polície o tom dlhodobo vedia, sa situácia nijak nezmenila. Po nástupe nového policajného prezidenta sa prostredníctvom médií deklarovalo, že sa pošlú policajti do Serede a vykonajú nápravu tohto stavu. Ako však hovorí štatistika, nič sa v tomto poprednom postavení Serede nezmenilo. Možno preto, že profesionáli prostredníctvom médií upozornili výrobcov a distribútorov, čo sa chystá*“. (A.Mátel, M.Schavel a kol. 2011, s.186)

V ďalšej časti tejto kapitoly sme si pripravili zopár štatistických údajov s pohľadu drogovej kriminality podľa jednotlivých regiónov Slovenska.

Oblasť Bratislava

V podmienkach Slovenskej republiky je najväčšia koncentrácia drogovej trestnej činnosti v Bratislave a Západoslovenskom kraji a klesá smerom na východ. Bratislava, ako všetky hlavné mestá integrujúce sa Európy, sa pomerne v krátkom čase stala centrom drogovej kriminality. Napomáha tomu vysoká koncentrácia obyvateľstva a s tým aj spojená nízka miera sociálnej kontroly. Spolu s dostatočnou kumuláciou kapitálu sa vytvárajú podmienky pre páchanie závažnej trestnej činnosti. K týmto podmienkam možno zaradiť aj lokalizáciu Bratislavy do blízkosti hraníc a súčasne to, že je položená na takzvanej Balkánskej ceste, ktorá je jednou z hlavných trás transportu drog. (M.Lisoň, 2003, s.29)

Nakoľko sa budeme v tejto práci venovať oblasti Bratislava, uvádzame v tabuľkách č. 2, nápad drogovej trestnej činnosti za rok 2010 v Bratislavskom kraji.

Tab. č. 2 Prehľad drogovej trestnej činnosti v Bratislavskom kraji za rok 2010

OKRES	DROGY				Páchateľ				
	Marihuana	Pervitín	Heroín	INÉ	Maloletý	Mladistvý	Dospelý	Pohlavie	
				(tablety) kokaín LSD				Muž	Žena
BA I	16	3	1		2	1	26	25	4
BA II	26	37	37	1	1	6	114	103	18
BA III	17	13	3	3		4	49	47	6
BA IV	24	2		1		5	31	36	
BA Senec	11	1				1	14	14	1
BA Pezinok		1					2	1	1
BA V	55	35	18	1		5	131	119	17
SPOLU:	149	92	59	6	3	22	367	345	47

Zdroj: MV SR

V Bratislave za rok 2010, bol celkový nápad drogovej trestnej činnosti 306 skutkov, pričom v 149 prípadoch bola zadržaná marihuana, v 92 prípadoch bol zadržaný pervitín, v 59 prípadoch bol zadržaný heroín a v 6 prípadoch to boli drogy iné, ako kokaín a LSD. Páchateľmi uvedených skutkov boli bohužiaľ aj osoby tie najmladšie. Spoločne bolo zadržaných 392 páchatel'ov, z čoho 3 boli maloletí, 22 mladistvých, 367 bolo dospelých páchatel'ov. Z toho bolo 345 mužov a 47 žien.

Oblasť Západného Slovenska, Trnavský kraj a Nitriansky kraj

Na tomto území sa konzumuje hlavne marihuana a heroín. Potvrďuje to tendencia, že marihuanu konzumujú hlavne mladí ľudia s stredoškolskom a vysokoškolskom veku, ale sú prípady aj ešte mladších konzumentov. Konope sa dopestúva priamo v danej oblasti. Situácia s heroínom je odlišná. Vo väčších mestách sídlia díleri, ktorí si drogu zadovažujú v Bratislave a jej okolí. Najkritickejším územím v rámci oblasti je Sereď a jej okolie, kde napriek tomu, že tu priamo nežijú osoby albánskej národnosti, miestni díleri majú na nich dobré kontakty.

Oblasť Stredného Slovenska, Banskobystrický kraj

Teritórium je situované do geografického stredu Slovenska. Hraničné priechody, ktoré sa tu nachádzajú, sú využívané v rámci takzvanej Balkánskej trasy, podobne ako zelená hranica. Na území regiónu sú etablované rôzne organizované skupiny, ktoré nezriedka majú jeden hlavný zdroj, odkiaľ získavajú tovar. Sústreďujú sa hlavne vo väčších mestách, často majú kontakty aj na zahraničie, ako na Švajčiarsko, Švédsko, Maďarsko, Poľsko, Čechy a hlavne na príslušníkov z krajín bývalej Juhoslávie. Hlavným zdrojom tovaru je Bratislava, ale aj Česká republika a Maďarsko. V tomto teritóriu ma vhodné klimatické podmienky pre dopestovanie marihuany. Vyskytujú sa buď pestovatelia pre vlastnú potrebu alebo ide o väčšie skupiny, ktoré sa pestovaním konope zaoberajú už profesionálne a využívaním špecializovaných technologických postupov. Distribúcia drogy je potom zabezpečená vlastnou sieťou predajcov.

Oblasť Východného Slovenska, Košický kraj a Prešovský kraj

Najrozšírenejšou drogou v tomto regióne je marihuana, ktorá väčšinou pochádza z vlastných pestovateľských zdrojov. Konope sa pestuje takmer v celom regióne, dokonca aj v oblastiach s horšími pestovateľskými podmienkami. Zaznamenaný je dovoz marihuany z Holandska. V Košiciach sa predáva heroín, ktorý sa dováža z Bratislavy. Zatiaľ nie sú známe lokality, kde by dochádzalo k pravidelnej distribúcii drog. Naďalej pretrváva zvýšený výskyt a konzumácia pervitínu, ktorý je dovážaný s Českej republiky, hašišu dovážaného zo Španielska, ktorý je najviac rozšírený medzi študentmi. Najväčšia koncentrácia konzumentov a tým aj distribútorov drog je Košiciach a Prešove. (M.Lisoň, 2003, s.29, 30)

Pri posudzovaní aktuálneho stavu organizovanej kriminality po línii drog možno vo všeobecnosti vysloviť súhlas s doteraz vyslovenými myšlienkami. Činnosť zločineckých organizácií, či už úzko špecializovaných na istý druh kriminálnej činnosti, alebo so širokým záberom, sa vo všeobecnosti riadi rovnakými princípmi. Organizovaná trestná činnosť však nesie aj určité špecifické znaky.(M. Lisoň, J. Bosý, 1998, s. 58, 59). (P. Žatkovič, 1997/In: M. Lisoň, J. Bosý, 1998, s. 59, 60) uvádza, že „ *situácia v SR v oblasti trestnej činnosti spojenej s drogami súvisí s kvalitatívnymi zmenami drogovej scény. Slovenská republika prestáva dominovať len ako tranzitná krajina. Registrujeme nárast konzumentov z čoraz mladších*

vekových kategórii a zvyšuje sa aj celkový počet osôb závislých na drogách. Domáci trh ponúka široký sortiment drog. Tento vývoj ovplyvňuje bezpečnostnú situáciu v niekoľkých rovinách.“ Na jednej strane registrujeme problém činnosti organizovaných skupín, ktoré riadia nezákonné obchodovanie s drogami a to samotný tranzit, distribúciu a predaj. Tieto skupiny pôsobiace na Slovensku spolupracujú s podobnými skupinami v zahraničí, prípadne sú súčasťou väčšieho medzinárodného zločineckého zoskupenia. (tamtiež, s. 60)

Spoločenskú nebezpečnosť pri nelegálnom obchode s omamnými a psychotropnými látkami zvyrazňuje registrovaná organizovanosť subjektov pri jej páchaní. Sú rozlišované štyri skupiny podľa spôsobu distribúcie (M. Lisoň, 2003, s. 36):

- skupina zaoberajúca sa výrobou, distribúciou a vývozom
- skupina zaoberajúca sa tranzitom
- skupina zaoberajúca sa tranzitom a distribúciou
- skupina zaoberajúca sa dovozom

Na druhej strane v súčasnosti narastá problém drobných konzumentov a osôb závislých na omamných a psychotropných látkach a ich trestnej činnosti páchanej v súvislosti s drogami, pod vplyvom drog, násilné trestné činy, majetková kriminalita. Podstatne sa zvýšili počty prípadov nedovolennej výroby a držania omamných a psychotropných látok jedov a prekurzorov a ich šírenie. Aktuálnu drogovú scénu na Slovensku je možné charakterizovať, ako pomerne výraznú až explozívnu, pretože:

- do styku s drogou prichádzajú nielen vekom stále mladší z radov mládeže, ale i dospelí konzumenti našej populácie
- od experimentovania s drogou dochádza stále rýchlejšie k strate kontroly nad pôvodnou občasou konzumáciou a stále častejšie k postupnému vzniku závislosti
- vytvára to negatívne dôsledky pre jednotlivca i pre spoločnosť

- rastie počet mŕtvych v dôsledku predávkovania sa drogou
- vo zvýšenej miere sa uplatňuje zapojenie mladistvých abuzérov do dílerských aktivít
- prevyšuje injekčná forma užívania drog, ktorá je zvlášť nebezpečná z dôvodu rozšírenia chorôb HIV/AIDS
- podľa názorov odborníkov sa stávame a sčasti sme sa už stali z tranzitnej krajiny, krajinou cieľovou so všetkými negatívami, ktoré uvedená realita so sebou prináša
- i naďalej dochádza k prudkému rastu drogovej kriminality

Domáca drogová scéna je teraz otvorenejšia a schopná akceptovať klasické i novo vznikajúce typy omamných látok, ktoré tu nachádzajú svojich konzumentov a odozvu. Obchodníci s drogami môžu taktiež rátať s domácimi potenciálnymi páchatel'ami, ktorí ústretovo reagujú na ponuky organizovaných skupín k spolupráci, pretože sú pre nich finančne veľmi výhodné. Rozšírenie drog medzi populáciou Slovenskej republiky podporuje rad rizikových faktorov ako sú:

- ❖ geografická poloha Slovenskej republiky
- ❖ vysoká priepustnosť hraníc, sťažené podmienky pri zabezpečovaní ich ochrany
- ❖ nevyhovujúca legislatíva
- ❖ registrovaná zmena zo strany občanov k chápaniu slobody a ochrany ľudských práv
- ❖ rozvoj ekonomických a obchodných vzťahov
- ❖ rozvoj vedy a techniky
- ❖ nedostatok preventívnych aktivít, ktoré sú celospoločensky koordinované

- ❖ medzinárodná situácia okolitých štátov, integrácia migrantov do zločineckých aktivít (M. Lisoň, J. Bosý, 1998, s. 60, 61)

„Kriminalita sa mení a vyvíja , má formy tradičné, ale aj novodobé, moderné. Mení sa s ňou sociálny profil páchatel'a od spoločenského outsidera k expertovi s vysokým spoločenským statusom, prestížou a vzdelaním“. (P. Ondrejko, 2009, s.201)

3.2 Trestnoprávna charakteristika drogovej kriminality

Súčasná slovenská stratégia prístupu k zneužívaniu drog vychádza z medzinárodných skúseností. Z historického hľadiska možno konštatovať, že v porovnaní s vyspelými štátmi sa Slovensko až do začiatku 90. rokov vo svojom prístupe k problému drog podstatne líšilo od prístupu realizovaného vo vyspelých demokratických štátoch. Z tohto dôvodu nebol drogový problém vnímaný ako zásadný. Situácia sa však zmenila po otvorení hraníc a možnosti cestovania, kedy drogový problém aj u nás nadobudol celkom iný rozmer. (I.Segeš, 200/In: E.Očenášová, 2004, s. 41) Základnou prioritou našej spoločnosti je nájsť najefektívnejšie riešenie k obmedzeniu dostupnosti, rozširovania drog. Základ takejto priority je aj protidrogová stratégia Slovenskej republiky obsiahnutá v Národnom programe boja proti drogám, v ktorej sú obsiahnuté prístupy možného riešenia k danej téme. (Národný program boja proti drogám, Výbor ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog. Bratislava, Úrad vlády SR, 2004) Trestné právo je odvetvím právneho systému Slovenskej republiky, ktoré rieši udržanie rovnováhy medzi obmedzovaním ľudských práv a drogovou problematikou v spoločnosti. Trestné právo a Trestný poriadok sú právne predpisy, ktoré obsahujú normy, ktoré upravujú prevenciu ako aj represiu pred drogovou kriminalitou. K tejto téme sme vybrali najdôležitejšie ustanovenia paragrafov súvisiacich s drogovou kriminalitou:

Zákon č. 300/2005 Trestný zákon v znení neskorších predpisov

Trestné činy nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi sú upravené (§ 171, §172 a § 173)

§ 171 Trestného zákona

(1) Kto neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Odňatím slobody až na päť rokov sa páchatel' potrestá, ak neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor vo väčšom rozsahu.

Skutková podstata trestného činu podľa § 171 Trestného zákona umožňuje vyvodit' trestnú zodpovednosť voči tomu, kto neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor a to v množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorázovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu (ods. 1) resp. najviac desaťnásobku obvykle jednorázovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu (ods.2). Splnenie tohto znaku je splnené najmä vtedy ak príslušné orgány Policajného zboru zistia u páchatel'a takúto látku prípadne, ak páchatel' látku prechováva iným spôsobom napríklad má ju ukrytú u inej osoby, v skrýši, v trezore, v úschove. **Neoprávnene:** sa v zmysle označeného ustanovenia rozumie nedovolené prechovávanie omamnej látky, psychotropnej látky alebo prekursora. Zákonodarca týmto pojmom vyjadril protiprávnosť konania páchatel'a, a vylúčil tak z trestného stíhania osoby, ktoré sú podľa príslušných predpisov oprávnené s takýmito látkami disponovať a tiež ich prechovávať. **Prechovávanie drog pre vlastnú potrebu** sa v ustanovení § 135 Trestného zákona rozlišuje z v závislosti od množstva obvykle jednorázovej dávky takejto látky na použitie.

§ 135 Prechovávanie drog pre vlastnú potrebu

(1) Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora pre vlastnú potrebu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor v množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorázovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu.

(2) Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora pre vlastnú potrebu väčšom rozsahu sa rozumie mať neoprávnene v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor v

množstve, ktoré zodpovedá najviac desaťnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu. Súčasne z ustanovenia § 135 Trestného zákona vyplýva, že za prechovávanie drogy pre vlastnú potrebu nemožno považovať neoprávnenú držbu takejto látky vo väčšom množstve, než zodpovedá najviac podmienkam uvedeným v tomto ustanovení. V takomto prípade sa posúdi konanie páchatel'a podľa § 172 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Ďalej možno uviesť, že aj naďalej podľa slovenskej legislatívy spravidla nie je trestné samotné užitie omamnej látky, psychotropnej látky prípadne prekuzora, ale len jej prechovávanie, a to po akúkoľvek dobu.

§ 172 Trestného zákona

(1) Kto neoprávnene

a/ vyrobí ,

b/ dovezie ,vyvezie ,prevezie alebo dá prepraviť,

c/ kúpi, predá, vymení , zadováži, alebo

d/ prechová po akúkoľvek dobu, omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekuzor alebo kto takú činnosť sprostredkuje, potrestá sa odňatím slobody na štyri roky až desať rokov.

(2) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a/ a už bol za taký čin odsúdený

b/ pre osobu, ktorá sa lieči z drogovej závislosti,

c/ závažnejším spôsobom konania,

d/ na chránenej osobe, alebo

e/ vo väčšom rozsahu.

(3) Odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a/ a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť,

b/ voči osobe mladšej ako pätnásť rokov alebo prostredníctvom takej osoby, alebo
c/ v značnom rozsahu

(4) Odňatím slobody na dvadsať rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a/ a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb,

b/ ako člen nebezpečného zoskupenia, alebo

c/ vo veľkom rozsahu

Výrobou treba rozumieť akékoľvek konanie vedúce k vytvoreniu finálneho produktu omamnej látky, psychotropnej látky alebo prekurzora. **Dovezie, vyvezie, prevezie, ponúka, sprostredkuje** – v prípade týchto konaní ide o disponovanie s už zabezpečenou omamnou látkou, psychotropnou látkou alebo prekurzorom. Dovožom sa rozumie činnosť, pri ktorej dovozca dopravuje tovar pochádzajúci z cudzieho štátu cez štátnu hranicu do Slovenskej republiky. Vývozom je činnosť pri ktorej je slovenský tovar prepravovaný cez štátnu hranicu do cudzieho štátu. Prevozom je režim, ktorému podlieha tovar dopravovaný pod colným dohľadom od jedného colného úradu k druhému colnému úradu. **Pod pojmom inak zadováži** – sa rozumie neoprávnené zadováženie omamnej látky, psychotropnej látky alebo prekurzora akýmkoľvek iným spôsobom než je výslovne uvedené v § 172 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Takýmto konaním je najmä predaj, darovanie, výmena za inú vec, prípadne aj konanie, ktoré zakladá skutkovú podstatu iného trestného činu napríklad krádeže, lúpeže. **Predá** – tento pojem zahŕňa situáciu, keď predávajúci už omamnú látku, psychotropnú látku alebo prekurzor odovzdal kupujúcemu za dohodnutú peňažnú hodnotu. **Sprostredkuje** – týmto pojmom rozumieme akékoľvek zaistenie kontaktu medzi jednotlivými osobami zaoberajúcimi sa s nakladaním s omamnou látkou, psychotropnou látkou alebo prekurzorom, ak predmetom je dodanie takejto látky. **Prechováva** - tento pojem zahŕňa prechovávanie omamnej látky, psychotropnej látky alebo prekurzora pre osobnú potrebu vo väčšom množstve ako je upravené v § 135 Trestného zákona (viď predchádzajúci text) alebo prechovávanie takejto látky pre inú osobu. **Chránenou osobou sa rozumie** dieťa, tehotná žena, blízka osoba, odkázaná osoba, osoba

vyššieho veku, chorá osoba, osoba požívajúca ochranu podľa medzinárodného práva, verejný činiteľ alebo osoba, ktorá plní svoje povinnosti uložené na základe zákona, alebo svedok, znalec, tlmočník alebo prekladateľ.

§ 173 Trestného zákona

(1) Kto vyrobí, sebe alebo inému zadováži alebo prechováva predmet určený na nedovolenú výrobu omamnej látky, psychotropnej látky, jedu a prekursora, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak získa činom uvedeným v odseku 1 pre seba alebo iného väčší prospech.

(3) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak získa činom uvedeným v odseku 1 pre seba alebo iného značný prospech.

(4) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak získa činom uvedeným v odseku 1 pre seba alebo iného prospech veľkého rozsahu.

Ustanovenie § 173 Trestného zákona postihuje akékoľvek zaobstarávanie a prechovávanie predmetov určených na nedovolenú výrobu označených látok. **Predmet:** určený k výrobe omamnej látky, psychotropnej látka alebo prekursora je nielen prístroj, iné zariadenia a ich súčasti, ale aj suroviny, ktoré sú spôsobilé a určené k tejto výrobe. **Zadováži:** v zmysle tohto ustanovenia možno považovať všetky spôsoby, pri ktorých páchatel' alebo osoba pre ktorú túto činnosť vykonáva získa takéto predmety do svojej faktickej moci, napr. požičaním, darom, sprostredkovaním a pod.

§ 174 Šírenie toxikománie

(1) Kto zvádza iného na zneužívanie inej návykovej látky než alkoholu alebo ho v tom podporuje alebo kto zneužívanie takej látky inak podnecuje alebo šíri, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na tri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) voči chránenej osobe, alebo

b) verejne

Trestný čin šírenia toxikománie v zásade postihuje konanie páchatel'a, ktorý a) zvädza iného ku zneužívaniu inej návykovej látky než alkoholu alebo ho v tom podporuje alebo

b) zneužívanie takej látky inak podnecuje alebo šíri.

Návykovou látkou: sú podľa § 130 ods. 5 Trestného zákona alkohol, omamné látky, psychotropné látky a ostatné látky spôsobilé nepriaznivo ovplyvniť psychiku človeka alebo jeho ovládacie alebo rozpoznávacie schopnosti alebo sociálne správanie. V prípade trestného činu šírenia toxikománie podľa § 174 Trestného zákona sa konanie páchatel'a týka inej návykovej látky než alkoholu. **Podporovaním:** sa rozumie konanie páchatel'a, pri ktorom vytvára predpoklady a podmienky pre užívateľa, utvrdzuje užívateľa v správnosti rozhodnutia drogy užíva. **Šírením:** zneužívania návykových látok iných ako alkohol sa myslí konanie smerujúce k rozšíreniu zneužívania týchto látok. **Podnecovaním:** sa šírenie je možné vykonávať nielen ústne, ale aj inak, napr. písomnou formou, prostredníctvom tlače, letákov a iných masovo komunikačných prostriedkov.

§ 175 Podávanie alkoholických nápojov mládeži

Kto sústavne podáva alebo vo väčšom množstve podá osobe mladšej ako osemnásť rokov alkoholické nápoje, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

Alkoholickými nápojmi: sú podľa § 1 zákona č. 219/1996 Z. z. o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní o prevádzke protialkoholických záchytných izieb liehoviny, destiláty, víno, pivo a iné nápoje, ktoré obsahujú viac ako 0,754 objemového percenta alkoholu. **Podávaním alkoholických nápojov:** sa vo väčšej miere sa rozumie nielen množstvo ale aj obsah vlastného alkoholu, pričom jeho nepriaznivé účinky sa hodnotia aj z hľadiska vyzpelosti osoby, ktorej sa

podáva. **O sústavné podávanie alkoholických nápojov:** ide vtedy, ak sa táto činnosť opakuje alebo sa v nej pokračuje v priebehu takého časového úseku, že používanie alkoholických nápojov môže napr. viesť k návyku na alkohol.

§ 211 Ohrozovanie mravnej výchovy mládeže

(1) Kto vydá, čo aj z nedbanlivosti, osobu mladšiu ako osemnásť rokov nebezpečenstvu spustnutia tým, že

- a) zvádza ju k záhaľčivému alebo nemravnému životu,
- b) umožní jej viesť záhaľčivý alebo nemravný život,
- c) umožní jej dopúšťať sa konaní, ktoré sú podľa tohto zákona trestnými činmi, alebo
- d) bráni jej v povinnej školskej dochádzke, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom zamestnáva dieťa mladšie ako pätnásť rokov, pričom mu bráni v povinnej školskej dochádzke.

(3) Odňatím slobody na šesť mesiacov až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) závažnejším spôsobom konania, alebo
- b) z osobitného motívu.

Spustnutie: možno charakterizovať pokles mravných síl trvalejšieho charakteru, ktorý spôsobuje, že osoba mladšia ako 18 rokov prejavuje sklony konať v rozpore s morálnymi zásadami spoločnosti najmä tým, že ohrozuje alebo porušuje vzťahy chránené trestnými predpismi. **Záhaľčivý život:** treba rozumieť spôsob života s parazitnými rysmi, keď osoba nepracuje alebo pracuje len občas a zdroj obživy sa takáto osoba usiluje úplne alebo prevažne hľadať v činnosti, ktorá je z hľadiska spoločnosti nežiadúca – páchanie trestnej činnosti alebo kto dopúšťa sa inej spoločensky nežiadúcej činnosti (žobranie, hazardné hry a podobne). **Nemravný život:** je v porovnaní s pojmom záhaľčivý život širším pojmom a zahrňuje aj rôzne

vonkajšie prejavy a návyky, ktoré sú v rozpore so záujmami chránenými trestnými predpismi ako alkoholizmus, nealkoholová toxikománia, trestná činnosť rôzneho druhu. **Zvádzenie k záhalčivému alebo nemravnému spôsobu života:** sa môže uskutočniť tak slovom, ako i skutkom.

§ 289 Ohrozenie pod vplyvom návykovej látky (platnosť od 01. 11. 2011)

(1) Kto vykonáva v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto sa pri výkone zamestnania alebo inej činnosti uvedenej v odseku 1 odmietne podrobiť vyšetreniu na zistenie návykovej látky, ktoré sa vykonáva dychovou skúškou alebo orientačným testovacím prístrojom, alebo sa odmietne podrobiť lekárskeму vyšetreniu odberom a vyšetrením krvi alebo iného biologického materiálu, či nie je ovplyvnený návykovou látkou, hoci by to pri vyšetrení nebolo spojené s nebezpečenstvom pre jeho zdravie.

(3) Kto vykonáva v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku,

a) hoci bol za taký čin alebo za čin uvedený v odseku 2 v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch odsúdený alebo z výkonu trestu odňatia slobody uloženého za taký čin, alebo za čin uvedený v odseku 2 prepustený,

b) hoci bol za obdobný čin spáchaný pod vplyvom návykovej látky alebo čin uvedený v odseku 2 v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch postihnutý, alebo

c) spôsobil čo aj z nedbanlivosti inému ublíženie na zdraví alebo väčšiu škodu na cudzom majetku, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(4) Odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel potrestá, ak vykonáva v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, konanie, pri ktorom by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu

na majetku pri výkone zamestnania alebo inej činnosti, pri ktorých je vplyv návykovej látky obzvlášť nebezpečný, najmä ak vedie prostriedok hromadnej prepravy.

Na naplnenie znakov tohto trestného činu postačí také ovplyvnenie fyzických a psychických schopností návykovou látkou, ktoré vylučujú spôsobilosť vykonávať zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol byť ohrozený život alebo zdravie ľudí alebo spôsobená značná škoda na majetku. Pokiaľ ide o iné návykové látky ako alkohol, predovšetkým drogy, je potrebné v každom prípade individuálne zisťovať konkrétny stav ovplyvnenia páchatel'a takou látkou a porovnať ho s ustáleným posudzovaním stavu vylučujúceho spôsobilosť privodeného alkoholom a to spravidla za pomoci znalca toxikológa. Zamestnaním alebo inou činnosťou sa tu rozumie iba také zamestnanie alebo činnosť, ktorých bezpečný výkon vyžaduje sústredenú pozornosť a schopnosť správne vnímať a pohotovo reagovať na vzniknutú situáciu, pričom aj menšie zníženie týchto schopností použitím návykovej látky zvyšuje možnosť ohrozenia alebo porušenia chránených záujmov istého rozsahu a intenzity.

§ 363 Opilstvo

(1) Kto sa požitím alebo aplikáciou návykovej látky, hoci aj z nedbanlivosti, privedie do stavu nepričetnosti, v ktorom sa dopustí konania, ktoré má inak znaky trestného činu, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov; ak sa však dopustí konania, ktoré má inak znaky trestného činu, na ktorý zákon ustanovuje miernejší trest, potrestá sa týmto miernejším trestom.

(2) Ustanovenie odseku 1, ako ani § 23 sa nepoužije, ak sa páchatel' privedol do stavu nepričetnosti v úmysle spáchať trestný čin.

Tento trestný čin upravuje trestnú zodpovednosť osoby, ak sa dopustí konania vykazujúceho znaky trestného činu v stave nepričetnosti spôsobenej aplikáciou návykovej látky. K uvedenému ustanoveniu trestného činu zaujal stanovisko aj najvyšší súd, podľa ktorého v prípadoch, v ktorých opilstvo alebo aplikácia inej návykovej látky neprivedie u páchatel'a stav nepričetnosti, ale iba stav zmenšenej pričetnosti, prichádza do úvahy jeho zodpovednosť za trestný čin, ktorý v tomto

stave spáchal a nie zodpovednosť za trestný čin opilstva podľa § 363 Trestného zákona. Ustanovenie § 363 ods. 1 Trestného zákona, ako aj ustanovenie § 23 Trestného zákona sa však nepoužijú, pokiaľ sa páchatel' priviedol do stavu nepričetnosti v úmysle spáchať trestný čin. Konkrétne to znamená, že pokiaľ sa páchatel' privedie do stavu nepričetnosti aplikáciou návykovej látky v úmysle dopustiť sa trestného činu lúpeže, bude trestne stíhaný pre tento trestný čin. (www.infodrogy.sk)

3.3 Mládež a drogy

V tejto kapitole, sa budeme venovať trestnej zodpovednosti mládeži, ich trestnej zodpovednosti za drogové delikty, ktorá tvorí väčšiu časť našej populácie. V poslednom období si naša mládež užíva svoj voľný čas nie športovaním alebo nejakou aktivitou, ktorá by duševne či fyzicky pomáhala ich vývinu, ale vysedávaním v parkoch, v pohostinstvách, baroch, diskotékach, kde ich najlepším priateľom sa stávajú ako drogy legálne, alkohol a cigarety, tak aj drogy nelegálne, marihuana, extáza, heroín, previtín, LSD, kokaín. Najhoršie je však to, že z najlepšieho priateľa sa stáva priateľ negatívny, ale ako sa ukazuje nielen pre nich, ale pre celú spoločnosť, nakoľko sa správanie mládeže pod vplyvom legálnych aj nelegálnych drog dost' odlišuje od správania normálneho racionálneho človeka pre našu spoločnosť.

Počas mojej praxe v od roku 1996 na Okresnom riaditeľstve policajného zboru na oddelení násilnej kriminality v Bratislavskej časti Petržalka, som sa stretol s desiatkami prípadov, násilnej a drogovej trestnej činnosti maloletých a mladistvých osôb, bez rozdielu pohlavia, ktorí ako keby si vôbec neuvedomovali, čoho sa dopúšťajú, aké má ich správanie dôsledky a aké to má dôsledky pre ich ďalší vývin a život v tejto spoločnosti. Kadencia útokov na majetok či na zdravie inej osoby je veľmi vysoká a hraničí s brutalitou. Nejedná sa len o správanie mládeže v čase osobného voľna, kedy mnoho rodičov ani netuší, kde sa ich deti nachádzajú, čo robia, ale ide aj o správanie všeobecne na verejnosti prostriedkoch hromadnej dopravy a škole, kde sa ich správanie v konkrétnych záťažových situáciách vôbec nemení. Nosenie legálnych drog do školy je pre túto mládež samozrejmosťou, no po vykonaní preventívno bezpečnostných akcií policajného zboru v školách, kde

iniciátormi týchto akcií sú samotné školy sa ukazuje, že žiaci si do školy nosia aj drogy nelegálne a v poslednom období aj chladné zbrane. Ako to môže skončiť, keď myseľ dieťaťa ovplyvňujú drogy a vo vrecku má zbraň?

V tejto súvislosti je potrebné si ozrejmiť vyššie uvedené pojmy maloletý, mladistvý a blízky veku dospelých respektívne mladí dospelí.

- ❖ **Maloletí.** Za osobu maloletú sa považuje dieťa vo veku od 6-14 rokov, ktoré nie je trestne zodpovedné a teda ani trestne stíhateľné.
- ❖ **Mladiství.** Za osobu mladistvú sa považuje osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovŕšila štrnásť rok a neprekročila osemnásť rok svojho veku. U mladistvých páchatel'ov sa trestné sadzby odňatia slobôd znižujú na polovicu no nesmie prekročiť hranicu 7 rokov, no neplatí to pri spáchaní obzvlášť závažného zločinu kde súd môže uložiť trest odňatia slobody nad 7 rokov až 15 rokov.
- ❖ **Blízki veku dospelých.** Za takúto osobu sa považuje osoba vo veku 18 rokov až 24 rokov. V prípade, že by sa takáto osoba dopustila trestného činu súd prihliada pri výmere trestu na túto okolnosť, ako na okolnosť poľahčujúcu.

(F. Šinka, G. Deák, 2009, str. 3, 4)

Trestné konanie proti mladistvým je v našom Trestnom zákone č. 300/2005 Z. z. obsiahnuté v štvrtej hlave tohto zákona a osobitné ustanovenia sú upravené v šiestich dieloch.

1. diel – Trestná zodpovednosť, ktorú upravujú :

- ❖ § 94 Trestného zákona, Všeobecné ustanovenie
- ❖ § 95 Trestného zákona, Trestná zodpovednosť

2. diel – Zánik trestnosti, ktorý upravuje:

- ❖ § 96 Trestného zákona, Premlčanie trestného stíhania

3. diel – Ukladanie sankcií a výchovných opatrení mladistvému, upravujú:

- ❖ § 97 Trestného zákona, Účel sankcií a výchovných opatrení

- ❖ § 98, § 99, § 100, Trestného zákona, Upustenie od potrestania
- ❖ § 101 Trestného zákona, Podmienečné upustenie od potrestania

4. diel – Ochranná výchova

- ❖ § 102 Trestného zákona, Dôvody uloženia ochrannej výchovy
- ❖ § 103 Trestného zákona, Výkon ochrannej výchovy
- ❖ § 104, § 105 Trestného zákona, Zmena spôsobu výkonu ochrannej výchovy

5. diel – Výchovné opatrenia

- ❖ § 106 Trestného zákona, Druhy výchovných opatrení a ich ukladanie
- ❖ § 107 Trestného zákona, Výchovné povinnosti a obmedzenia
- ❖ § 108 Trestného zákona, Napomenutie s výstrahou

6. diel - Tresty

- ❖ § 109 Trestného zákona, Druhy trestov
- ❖ § 110 Trestného zákona, Ukladanie trestu
- ❖ § 111 Trestného zákona, Trest povinnej práce
- ❖ § 112 Trestného zákona, Trest zákazu činnosti
- ❖ § 113 Trestného zákona, Trest vyhostenia
- ❖ § 114 Trestného zákona, Peňažný trest
- ❖ § 115 Trestného zákona, Podmienečný odklad výkonu peňažného trestu
- ❖ § 116 Trestného zákona, Skúšobná doba
- ❖ § 117 Trestného zákona, Trest odňatia slobody
- ❖ § 118 Trestného zákona, Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody
- ❖ § 119 Trestného zákona, Podmienečný odklad výkonu trestu a podmienečný odklad výkonu trestu s probačným dohľadom
- ❖ § 120 Trestného zákona, Premlčanie výkonu trestu
- ❖ § 121 Trestného zákona, Zahľadanie odsúdenia

Dôvodom osobitnej úpravy trestného konania proti mladistvým je predovšetkým snaha o vylúčenie všetkých negatívnych vplyvov trestného konania, ktoré by boli prekážkou výchovného pôsobenia konania na mladistvých.

Delikvencia (z lat. Delinquere – previniť sa), ide o chovanie, ktoré sa týka nielen kriminality. Zahŕňa aj činy, ktoré nie sú inak trestné. Patria sem priestupky, trestná činnosť osôb vo veku mladšom ako 15 rokov, kde nie je možné z dôvodu veku trest uložiť, nežiaduce a neprijateľné chovanie sa detí a mládeže. (S. Fischer, J. Škoda, 2009, s. 156)

Delikvencia a kriminalita patria k najzávažnejším celosvetovým problémom, zaradujeme ich k sociálnopatologickým deviantným formám správania. Ako uvádza J.Hroncová „ v *Slovenskej republike ide o jeden y najzávažnejších negatívnych dôsledkov transformačných procesov po roku 1989 s tendenciou prudkého rastu*“ (I.Emmerová, 2007, s. 46)

OmamnÉ a psychotropné látky zohrávajú pomerne významnú úlohu pri páchaní rôznych druhov trestných činov, bez ohľadu na vek páchatel'a. Užívanie drog vypestuje u drogovy závislej osoby duševnú vykoľajenosť. Dost' často sa stáva, že niektorí jedinci pod vplyvom omamných a psychotropných látok nie sú schopní ovládať svoje skryté sklony k agresivite. Sú nám známe prípady páchania trestných činov násilnej kriminality, majetkovej kriminality, trestné činy z nedbanlivosti.

Násilná kriminalita, ktorú reprezentujú akty násillia proti osobe a jej zdraviu. Typickými trestnými činmi sú násillie proti jednotlivcovi alebo skupine osôb, vražda, úmyselné ublíženie na zdraví, týranie, ruvačka. Spoločensky veľmi nebezpečné sú trestné činy, kde si subjekt pomocou násillia zabezpečuje peniaze na nákup omamných a psychotropných látok. Z násilnej kriminality sú to predovšetkým trestné činy lúpeže, vydieranie, hrubý nátlak.

Majetková kriminalita, ktorú reprezentujú útoky na majetok. Typickými reprezentantmi sú krádeže, vlámania, krádeže vlámaním do bytov, krádeže motorových vozidiel, poškodzovanie cudzej veci, vandalizmus, sprenevera. (M. Lisoň, 2003, s. 13)

Trestné činy z nedbanlivosti, pod vplyvom narkotík a alkoholu sa človek dostáva do stavu, že nie je schopný konať zodpovedne. Je to mimoriadne nebezpečné hlavne pre vodičov motorových vozidiel, ktorí môžu nechtiac a neuvedomujúc si závažnosť svojich činov spôsobiť škodu veľkého rozsahu alebo spôsobiť ublíženie na zdraví aj s následkom smrti. Ide hlavne o trestné činy ohrozenie pod vplyvom návykovej látky, opilstvo. (J. Černík, M.Lisoň, 1997, s. 36)

4 PREVENCIA DROGOVEJ KRIMINALITY

Problematika drog presahuje hranice štátov a kontinentov. Preto sa pri boji s drogovými závislosťami nemôžeme zaobísť bez širokej medzinárodnej spolupráce a medzinárodných dohôd. Slovenská republika plne akceptuje uplatňovanie medzinárodných dohovorov. Kontrolu uplatňovania dohovorov realizuje Organizácia Spojených národov OSN, Svetová zdravotnícka organizácia WHO a Medzinárodná organizácia kriminálnej polície INTERPOL. Celospoločenskú stratégiu prevencie proti drogám vymedzuje Národný program boja proti drogám, v ktorom sa uvádza, že z hľadiska efektu vplyvu je aktuálne i perspektívne najdôležitejšia oblasť prevencie, a to všetkých jej úrovniach. (I.Emmerová, 2007, s. 46)

J. Hroncová uvádza že *„drogová závislosť má mnoho príčin a preto aj ťažisko primárnej prevencie v rezorte školstva musí byť vzájomné prepojenie na okruh rodina, škola, voľný čas.“* (I.Emmerová, 2007, s. 67) V prevencii drogových závislostí u detí je dôležité zamerať sa na tieto tri oblasti ich života.

Prevencia kriminality predstavuje osobitnú oblasť uplatnenia teórie a praxe všeobecnej prevencie na kriminalitu ako prejav sociálnej patológie. Zo spoločensko-praktického hľadiska prevencia kriminality predstavuje vedecky zdôvodnené, zámerné, cieľavedomé, plánovité a koordinované pôsobenie na príčiny a podmienky kriminality s cieľom predísť im, odstrániť ich, alebo ich vhodnými formami a metódami pôsobenia aspoň s častí eliminovať, prípadne ich negatívne prejavy obmedziť a súčasne podporovať vytváranie antikriminogénnych podmienok. K prevencii kriminality je potrebné pristupovať v kontexte prevencie aj iných sociálno-patologických javov. Stratégiu prevencie kriminality v Slovenskej republike

upravuje nový zákon č. 583/2008, s účinnosťou od 1. januára 2009, ktorý vymedzuje organizáciu a pôsobnosť orgánov verejnej moci v oblasti prevencie kriminality.

4.1 Preventívna činnosť

Preventívna činnosť, respektívne preventívna aktivita súvisí s praktickými preventívnymi opatreniami, formami a metódami prevencie.

Preventívne stratégie, predstavujú základné smery preventívnych aktivít a možno ich členiť podľa rôznych iných kritérií.

Preventívne opatrenia, sú základnými jednotkami preventívnej činnosti v rámci jednotlivých preventívnych stratégií. Realizujú sa samostatne, ale v záujme vyššej účinnosti sa spájajú do väčších súborov predstavujúcich preventívne programy.

Formy a metódy prevencie kriminality, predstavujú z hľadiska preventívnej činnosti základné postupy, spôsoby realizácie preventívnych opatrení.

Preventívne projekty, sú náčrtom zámerov preventívnych činností, ktoré sa týkajú najmä východísk a cieľov prevencie. Ich dôležitý atribút je, že majú rámcový charakter a sú základom pre primárnu preventívnych projektov.

Preventívne programy, predstavujú súbory preventívnych opatrení, ktoré môžu vychádzať z jednej alebo viacerých preventívnych stratégií. Sú rozpracované v preventívnych projektoch. Obsahujú konkretizáciu úloh s vymedzením subjektu a termínu, harmonogramu plnenia. Môžu tiež obsahovať formy a metódy plnenia úloh.

4.2 Systém prevencie kriminality

Prevencia prostredníctvom trestného práva a iných zákonných opatrení, ktorá sa zakladá na odstrašujúcom účinku trestu a realizuje sa ako generálna prevencia alebo špeciálna prevencia, ako aj na uplatňovaní alternatívnych trestov odňatia

slobody, odklonu od štandardného priebehu trestného konania. Jej subjektom sú najmä orgány činné v trestnom konaní.

Prevenia prostredníctvom osobitných preventívnych činností, ktoré majú charakter mimo trestných opatrení a na ktorých sa podieľa široký okruh spoločenských subjektov, ako štátna správa, polícia, samospráva, občianske združenia a nadácie, cirkvi, podnikateľské kruhy i široká verejnosť.

Prevenia sa uskutočňuje ako:

Sociálna prevenia – je všeobecnou prevenciou všetkých sociálno-patologických javov a súčasťou sociálnej politiky, ktorej podstatou je vytváranie priaznivých spoločenských podmienok v oblasti sociálnej, ekonomickej, kultúrnej, výchovno-vzdelávacej, podmienok na využitie voľného času, rast životnej úrovne a duchovný rozvoj. Z hľadiska prevencie kriminality je sociálna prevenia zameraná na zmenu nepriaznivých spoločenských, ekonomických, kultúrnych a ďalších podmienok prostredia, ktoré sa môžu stať kriminogénnymi faktormi. V rámci sociálnej prevencie ide o vytváranie takých podmienok, aby sa človek nestal páchatelom trestného činu alebo, aby v páchaní trestnej činnosti nepokračoval.

Situačná prevenia - je špecificky orientovaná na kriminalitu, na ochranu verejného poriadku, bezpečnosti, zdravia, života a majetku občanov. Sťažuje potenciálnemu páchatelovi spáchať trestný čin alebo iný delikt, na druhej strane zvyšuje pravdepodobnosť odhalenia reálneho páchatel'a.

Prevenia viktimácie – je druhom špecificky orientovanej prevencie kriminality, ktorá sleduje, aby sa človek nestal obeťou trestného činu. Ide o opatrenia situačnej prevencie, o vlastné preventívne správanie vrátane primárneho reagovania v situáciách ohrozenia kriminalitou, ako aj pomoc obetiam trestných činov.

Sociálna prevenia, situačná prevenia a prevenia viktimácie sa môžu realizovať podľa kritéria vývoja kriminálneho problému ako:

- **primárna prevencia**, ktorá predstavuje všeobecné preventívne pôsobenia ľudí, situácie a objekty
- **sekundárna prevencia**, ktorá je orientovaná na rizikové osoby, u ktorých sa predpokladá, že sa môžu stať páchatel'mi alebo obeťami trestnej činnosti, ako aj elimináciu situačných kriminogénnych faktorov
- **terciárna prevencia**, ktorá je vo vzťahu k páchatel'om a situáciám prevenciou recidívy trestnej činnosti, vo vzťahu k obetiam sociálnou, zdravotníckou, psychologickou a právnou pomocou s cieľom ich psychickej stabilizácie a sociálnej reintegrácie

Podľa kritéria rozsahu, veľkosti cieľového objektu ako:

- *širokoplošná*, v celoštátnom alebo regionálnom meradle
- *skupinová*, zameraná v rámci obce alebo mesta, zameraná na mládež
- *individuálna*, zameraná na konkrétneho jednotlivca, objekt alebo miesto

(E. Očenášová, 2004, s. 81, 82, 83, 84)

4.3 Oblasti prevencie a opatrenia zamerané na drogovú kriminalitu

Základným predpokladom úspechu v boji proti kriminalite je priamo zapojiť predovšetkým všetky inštitúcie štátnej správy do tohto boja s určením konkrétnych opatrení, ktoré jednotlivé rezorty by na tomto úseku mali plniť. Aj na základe pozitívnych výsledkov registrujeme v tomto smere stále obrovské rezervy. Slovenská kriminologická spoločnosť (SKS) zameraná na kontrolu kriminality odporúča vláde SR ako celku, jednotlivým ministerstvám a ich inštitúciám pre lepšiu orientáciu ucelenejšiu predstavu. (J. Černík, M. Lisoň, 1997, s. 88)

My sa budeme venovať oblasti pôsobenia polície, pôsobenia prokuratúry, pôsobenia justície a pôsobenia školy ako výchovno-vzdelávacej inštitúcie. Uvedené štátne inštitúcie úzko spolupracujú v boji proti drogovej kriminalite, no organizované skupiny zaoberajúce sa výrobou a distribúciou drog majú veľmi dlhé chápadlá

a nesmieme zabúdať, že táto kriminalita je latentná, ťažko vyhľadateľná a ťažko dokázateľná.

Oblasť pôsobenia polície – kriminálna polícia

- ❖ opätovné teritoriálne rozptýlenie špecialistov riešiacich trestnú činnosť páchanú mladistvými, páchanou na mladistvých a klasickou toxikomániou,
- ❖ pri obsadzovaní týchto funkčných miest sa subsidiárne riadiť ustanovením § 347 ods. 1 Trestného poriadku,
- ❖ venovať zvýšenú pozornosť prenikaniu do miest zgrupovania mladistvých a mladých dospelých s akcentom na osoby už v minulosti stíhané,
- ❖ spolupráca s ostatnými subjektami, participujúcimi na riešení recidívy a kriminality mladistvých a mladých dospelých,

Oblasť vyšetrovania

- ❖ venovať mimoriadnu pozornosť skúmaniu rodinných pomerov mladistvých páchatel'ov so zameraním na ich spätnú možnosť preverenia v prípade prepúšťania z výkonu trestu odňatia slobody, ako i recidíve,
- ❖ zvýšiť pozornosť venovanú zisťovaniu osobnostných pomerov,
- ❖ u osôb podmiennečne prepúšťaných a recidivujúcich v priebehu skúšobnej doby.

Oblasť pôsobenia prokuratúry

- ❖ vo vzťahu k zjavnej neúčinnosti ukladaných nepodmienečných a podmiennečných trestov za trestný čin zväžiť zavedenie iných druhov trestov a opatrení, alternatívnych nepodmienečnému trestu, ktoré by efektívne zaistovali nápravu vzniknutého stavu,
- ❖ rovnako tak u trestných činov podľa § 211 Trestného zákona,
- ❖ posúdiť zákonnú možnosť využívania inštitútu dohľadu vykonávaného však súdom či prokuratúrou v súčinnosti so sociálnym kurátorom, za asistencie

polície. U dospelých páchatel'ov zaviesť nútenú formu postpenitenciárnej starostlivosti formou súdneho dohľadu.

Oblasť pôsobenia justície

- ❖ dôsledne skúmať dôvodnosť väzby u mladistvých,
- ❖ v konaní proti mladistvým recidivistom dôsledne využívať ustanovenie § 337 Trestného poriadku,
- ❖ pri ukladaní trestov nehodnotiť recidívu paušálne a izolovane bez súvislosti s ďalšími hľadiskami, ktoré sú podľa zákona rozhodujúce pre určenie druhu výmery trestu,
- ❖ využívať plne systém trestov a celého rozpätia trestných sadzieb popri trestoch podmienených ukladať i primerané obmedzenia podľa § 49, § 50, § 51, § 52, § 53, Trestného zákona, ktoré je však súd povinný primerane a dôsledne kontrolovať,
- ❖ pri tejto kontrole efektívne realizovať spoluprácu so sociálnymi kurátormi,
- ❖ včas realizovať výkon ochranných opatrení, najmä ochrany liečení,
- ❖ na okresných a krajských súdoch striktne dodržiavať špecializáciu senátov, prejednávajúcich trestné veci mladistvých podľa § 347 Trestného poriadku. (J. Černík, M. Lisoň, 1997, s. 90, 91, 92)

Oblasť pôsobenia školy ako výchovno-vzdelávacej inštitúcie

Prevenia v školách a školských zariadeniach vytvára optimálne podmienky pre zdravý vývin detí, realizuje súbor pedagogických a psychologických opatrení zameraných na redukciu príčin vyvolávajúcich poruchy psychosociálneho vývinu a aktivity zamerané na včasnú elimináciu vznikajúcich problémov u detí a mládeže. (P. Ondrejko, 2009, s. 283)

Význam konkrétnych preventívnych aktivít priamo v školách spočíva predovšetkým vo využívaní čo možno najširšieho vplyvu na celú mladú generáciu. Keďže školami prechádza prostredníctvom povinnej školskej dochádzky dnes prakticky celá

populácia, je nevyhnutné venovať tak výchove, vzdelávaniu ako aj špecifickým preventívnym aktivitám na školách osobitnú pozornosť. S najväčšou vážnosťou treba hodnotiť prítomnosť a činnosť školských psychológov a koordinátorov prevencie kriminality na školách. Pritom ich ale nenechať osamotene, keďže ich funkciou je preventívne aktivity najmä koordinovať. Koordinovať však možno len také aktivity, ktoré vychádzajú od všetkých vyučujúcich a vedenia školy, ktorí jednotne vystupujú proti negatívnym javom na konkrétnej škole ako prítomnosť drog na škole, voľný pohyb drogových dílerov v priestoroch školy a okolí školy a následne prejavy násilnej a majetkovej kriminality. Jednotný a sústredený postup subjektov školy za koordinácie na to vyškolených a odborne zdatných koordinátorov preventívnych aktivít zabezpečí predpoklady potrebné pre plnenie poslania školy ako výchovno-vzdelávacej inštitúcie. Práca s mládežou sa má podľa stratégie prevencie kriminality sústreďovať na nasledovné úlohy:

- ❖ zabezpečiť prenos najnovších teoretických a praktických poznatkov o negatívnych javoch, vrátane kriminality do praxe každodenného života škôl ale aj súdov, prokuratúry a Policajného zboru,
- ❖ zvýšiť odbornú pripravenosť súčasných i budúcich učiteľov počas prípravy na svoje povolanie na preventívne aktivity, vrátane oboznámenia sa so základmi kriminológie,
- ❖ na školách pripravujúcich učiteľov zaradiť do študijných programov otázka prevencie drogových závislostí, prevencie násilia, fyzické alebo psychické týranie, šikanovanie a inej trestnej činnosti na školách,
- ❖ venovať veľkú pozornosť zmysluplnému využívaniu voľného času detí a mládeže,
- ❖ vytvárať priestor a uskutočňovať úzku neformálnu spoluprácu škôl s prokuratúrou, súdmi, políciou, sociálnymi odborníkmi, zdravotníctvom, kultúrou, mimovládnyimi organizáciami a cirkvami,
- ❖ osobitnú pozornosť venovať printovým a elektronickým médiám so zameraním sa na verejnoprávnu televíziu a rozhlas, vypracovať dlhodobý

program venovaný problémom narastajúcej kriminality mládeže. Média niektorými svojimi produktmi a programami prispievajú k dezorientácii mladých ľudí v hodnotovom systéme, ide hlavne o komerčné médiá,

- ❖ v rámci prevencie zabezpečovať besedy, prednášky s preventistami PZ SR ohľadne drogovej problematiky, zúčastňovať sa protidrogových koncertov a filmových predstavení,

(F. Šinka, G. Deák, 2009, str. 13, 14)

Oblasť pôsobenia iných štátnych aj neštátnych organizácií v rámci prevencie drog v Slovenskej republike.

V súčasnej dobe sa realizuje množstvo preventívnych programov. Programovú líniu štátu boja proti drogám predstavuje Národný program boja proti drogám, ktorý bol prijatý vládou Slovenskej republiky v auguste 1995. V roku 1999 bol prijatý Národný program boja proti drogám do roku 2003 s výhľadom do roku 2008. Súčasná národná stratégia boja proti drogám bola schválená uznesením vlády v apríli 2004 ako Národný program boja proti drogám na obdobie 2004 až 2008. Súčasný Národný program boja proti drogám je rozpracovaný na Akčné plány rezortov a krajských úradov na obdobie 2009 až 2012. (www.infodrogy.sk).

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky taktiež plní úlohy vyplývajúce z Akčného plánu Národnej protidrogovej stratégie na roky 2009 – 2012, kde sa venuje problematike zneužívania omamných a psychotropných látok, ktorá zahŕňa širokú škálu problémov, ktoré je možné úspešne eliminovať len pri nepretržitom a koncentrovanom úsilí všetkých subjektov protidrogových aktivít na všetkých úrovniach, medzinárodnú úroveň nevynímajúc. Hlavnou úlohou organizačných zložiek MV SR na úseku vnútorného poriadku a bezpečnosti v oblasti znižovania dopytu je prevencia. V priebehu roku 2011 boli v rámci činnosti MV SR uskutočnené preventívne aktivity zamerané na boj proti drogám a s tým súvisiacou trestnou činnosťou. Išlo o tieto preventívne aktivity a projekty (www.mvsrcr.sk):

- ❖ „Správaj sa normálne“ cieľová skupina žiaci 5. ročníka ZŠ
- ❖ „Tvoja správna voľba“ cieľová skupina žiaci 3. až 5. ročníka ZŠ

- ❖ „Póla radí deťom“ cieľová skupina, deti predškolského veku
- ❖ „Som mladý a nič mi nehrozí“ cieľová skupina žiaci a študenti ZŠ a SŠ
- ❖ „Chránim sa sám“ cieľová skupina, žiaci a študenti základných a stredných špeciálnych škôl
- ❖ „Správny policajt radí Ivovi“, cieľová skupina deti predškolského veku

Národná protidrogová stratégia sa realizuje v týchto oblastiach :

- znižovanie dopytu po drogách : prevencia, liečba, resocializácia,
- znižovanie ponuky drog: represívne opatrenia, presadzovanie práva a boj, s organizovanou kriminalitou, legislatívna oblasť,
- hodnotenie a monitoring: vyhodnocovanie impaktu národného programu, sledovanie efektivity, sledovanie spoločenských nákladov na drogy, monitorovanie a implementácia základných a kľúčových indikátorov (v zmysle nariadenia Rady EÚ č. 302/1993), vývoj systému včasného varovania pri nových syntetických drogách,
- koordinácia protidrogovej politiky: rozšírenie mandátu Výboru ministrov pre drogové závislosti a kontrolu drog na legálne drogy, zmena koordinačného mechanizmu na centrálnej a regionálnej úrovni,
- medzinárodná spolupráca: zvýrazňuje sa význam medzinárodnej spolupráce, najmä v spojitosti so vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie.

Protidrogová politika Slovenskej republiky je tvorená týmito základnými piliermi: **prevencia** – aktivity zamerané na znižovanie dopytu po drogách, **liečba** – dostupnosť programov liečby závislostí pre širokú verejnosť a znižovanie zdravotných rizík, **resocializácia** – poskytovanie primeranej pomoci pri opätovnej socializácii jednotlivca, **represia** – znižovanie ponuky a presadzovanie práva – súbor zákonných opatrení a aktivít smerujúcich

k potlačovaniu ponuky drog. Každý z týchto pilierov je nezastupiteľný, navzájom sa ovplyvňujúci a doplňujúci (<http://www.infodrogy.sk>).

4.4 Liečba závislosti

Liečba drogových závislostí predstavuje významný prvok v procese riešenia drogovej problematiky. Národný protidrogový program počíta s tým, že je potrebné sústrediť úsilie na rozširovanie a kvalitu poskytovaných zdravotníckych služieb vrátane liečby drogových závislostí a jej dostupnosti. Táto liečba nie je iba biologická terapia a psychoterapia, ale je to súčasne zložitý sociálny proces. (P.Ondrejko a kolektív, 2009, s. 289)

Závislosť- *Závislosť je stavom duševným, niekedy aj telesným, ktorý je výsledkom vzájomného pôsobenia medzi živým organizmom a drogou. Je charakterizovaný prejavmi v správaní a inými odpoveďami, ktoré vždy obsahujú kompulziu – nutkanie vedúce k vyhľadávaniu drogy objavujúcej sa na pokračujúcej a periodickej báze za účelom prežitia psychických účinkov a niekedy z dôvodov vyhnúť sa nepríjemnému diskomfortu (pocitu nepohody) spôsobenému tým, kedy sa droga nevzala.* (L. Okruhlica, 1994, s. 8)

Detoxikácia a detoxifikácia

Detoxikácia - znamená zbavovanie organizmu človeka toxickej látky po tom, čo dochádzalo jej pôsobením k narúšaniu telesných funkcií. Ide o proces liečby akútnej otravy alkoholom alebo heroínom. Varovnými prejavmi sú porušené vedomie, bezvedomie až predávkovanie. Detoxikáciou sa vykonáva oživovanie, ak je zástava vitálnych funkcií. Medzi zariadenia, ktoré sa venujú detoxikácií sú hlavne nemocnice (Okruhlica, 1998/ In: A. Mátel, M. Schavel a kol. 2011, s. 132)

Detoxifikácia – podľa Okruhlicu (1998, s. 64) „je naopak liečebný proces, ktorý sa uplatňuje pri zbavovaní organizmu návykovej látky, na množstvo ktorej je človek adaptovaný a pri liečbe mu pomáhame zvládať po odňatí jej nedostatok“. (tamtiež s. 132) Medzi zariadenia, ktoré poskytujú detoxifikáciu, patria detoxifikačné krízové

centrá, lôžkové oddelenia centra pre liečbu drogových závislostí alebo psychiatrie. (tamtiež s. 132).

Liečbou závislosti sa zaoberajú špecializované centrá pre liečbu drogových závislostí, psychiatrické oddelenia a protialkoholické ambulancie. Liečba môže byť dobrovoľná a nedobrovoľná nariadená súdom alebo pre maloletých rozhodnutím zákonného zástupcu (Kolibáš-Novotný, 1996/ In: A. Mátel, M. Schavel a kol. 2011, s. 130). Formy liečby rozoznávame - ambulantnú a ústavnú, každá má svoje výhody a nevýhody. V oboch prípadoch je však nevyhnutná spolupráca a participácia klienta. (tamtiež, 2011, s. 130).

Ambulantná starostlivosť - ambulantná liečba má dva prístupy:

- individuálne poradenstvo
- psychoterapia a skupinové sedenia

Najvhodnejšia forma je ak sa oba varianty prelínajú a závislý klient participuje na oboch. Zo začiatku sa klienti zúčastňujú najmä individuálnych sedeniach, kým sa osmelia prísť do skupiny. Ambulantná liečba nemá stanovenú dĺžku trvania, závisí od dohody klienta a sociálneho pracovníka. (Okruhlica, 1998/ In: A. Mátel, M. Schavel a kol. 2011, s. 131)

Ústavná starostlivosť – sa poskytuje prostredníctvom zdravotných zariadení na psychiatrickom oddelení. Liečba je lôžková so stanovenou hranicou 3 mesiace, pri nelátkových závislostiach 7 týždňov. (Okruhlica, 1998/ In: A. Mátel, M. Schavel a kol. 2011, s. 131). Ústavná liečba prebieha v bezpečnejšom prostredí a odborná starostlivosť sa im venuje nepretržite, liečba je intenzívnejšia, klienti sa viacej zaoberajú emóciami a majú možnosť spoznať sa prostredníctvom skupiny, ktorá ich konfrontuje pod dohľadom terapeuta. Včas a dobre indikovaná ústavná liečba môže predchádzať rozbitiu sociálnej siete, zdravotným poškodeniam a recidívam. (Nešpor, Csémy, 1996/ In: A. Mátel, M. Schavel a kol. 2011, s. 132).

Nariadená ochranná liečba. Liečba od alkoholu a iných drogových i nedrogových závislostí sa vykonáva v určených ústavoch na výkon trestu odňatia slobody, ktorú stanovil súd ako ochranné liečenie. Tento druh sankcie sa môže uložiť súčasne

s trestom odňatia slobody , kde sú zriadené zariadenia na výkon ochrannej liečby. Ochranná liečba sa ukladá väčšinou páchatelom, ktorí v čase spáchania trestného činu boli pod vplyvom návykovej látky, alebo inej závislosti, ktorá mohla mať vplyv na spáchaný trestný čin. Je povinná, pretože bola uložená v zmysle Trestného zákona. (A. Máteľ, M. Schavel a kol. 2011, s. 132, 133). Ochranné liečenie, je upravené v §73, §74 Trestného zákona č. 300/2005 v znení neskorších predpisov.

V rámci plnenia úloh protidrogovej politiky vlády SR sa v oblasti zdravotníctva vytvorila sieť štátnych špecializovaných zdravotníckych zariadení zameraných na liečbu pacientov závislých na drogách, vrátane alkoholu a patologického hráčstva, niektoré sa podieľajú aj na výučbe žiakov zdravotníckych škôl a poslucháčov vysokých škôl, pozostávajúca v roku 2004 z 8 zdravotníckych zariadení:

1. Centrum pre liečbu drogových závislostí, Bratislava, Hraničná 2
2. Centrum pre liečbu drogových závislostí Fakultnej nemocnice L. Pasteura, Košice
3. Centrum pre liečbu drogovej závislosti Nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta, Banská Bystrica
4. Centrum pre liečbu drogovej závislosti pri Fakultnej nemocnici v Nitre
5. Centrum pre liečbu drogovej závislosti pri Nemocnici s poliklinikou Andreja Leňa, Humenné
6. Centrum pre liečbu drogovej závislosti pri Nemocnici s poliklinikou Nové Zámky
7. Centrum pre liečbu drogovej závislosti pri Nemocnici s poliklinikou Žilina
8. Odborný liečebný ústav psychiatrický Predná Hora

Pri Centre pre liečbu drogových závislostí v Bratislave bol v súlade s NPBD s účinnosťou od 1. januára 1998 zriadený Inštitút drogových závislostí s predmetom činnosti zameraným na vedecko-výskumnú, výučbovú, terapeutickú a koordinačnú činnosť v oblasti problematiky drogových závislostí. (www.infodrgy.sk)

5 EMPIRICKÁ ČASŤ

5.1 Predmet prieskumu

Predmetom nášho prieskumu sú žiaci tretieho ročníka Stredného odborného učilišťa Farského v Bratislave a žiaci štvrtého ročníka Strednej odbornej školy podnikania na Strečnianskej ulici v Bratislave.

5.2 Ciele prieskumu

Hlavným cieľom empirického prieskumu bolo zistiť povedomie žiakov o zdravotných a trestnoprávných dôsledkoch užívania drog. Získané materiály využiť v prevenčnom programe na elimináciu drog na stredných školách, odporúčania použiť v rámci prednášok preventistom Policajného zboru.

Vedľajšími cieľmi práce bolo zistiť:

C1 mieru výskytu užívania drog

C2 aký druh drogy žiaci najčastejšie užívajú

C3 akú škodlivosť a účinky majú drogy na organizmus, riziká súvisiace s ich užívaním

C4 aké majú žiaci znalosti o trestnoprávných postihoch, ktoré prináša užívanie,

prechovávanie drog. Je pre nich zdrojom informácií škola alebo rodinné prostredie?

C5 postoj žiakov k legalizácii mäkkých drog

5.3 Prieskumné hypotézy

V súlade s cieľmi prieskumu sme stanovili tieto hypotézy:

H1 Predpokladáme, že na Strednej odbornej škole podnikania na Strečnianskej ulici v Bratislave, bude menší počet žiakov, ktorí prišli do styku s drogami ako žiaci na Strednom odbornom učilišti Farského v Bratislave.

H2 Predpokladáme, že na Strednej odbornej škole podnikania na Strečnianskej ulici v Bratislave, bude menší počet žiakov, ktorí prišli do styku s nelegálnymi drogami ako žiaci na Strednom odbornom učilišti Farského v Bratislave .

H3 Predpokladáme, že žiaci si uvedomujú následky, ktoré prináša užívanie a prechovávanie drog zo zdravotného a trestnoprávneho hľadiska.

H4 Predpokladáme, že väčšina žiakov bude mať kladný postoj k legalizácii mäkkých drog

H5 Predpokladáme, že žiaci majú dostatok informácií v rámci drogovej prevencie na školách.

5.4 Metódy prieskumu

V predkladanej práci sme na dosiahnutie stanoveného cieľa použili nasledovné metódy: analýza a syntéza teoretických východísk práce, metóda dotazníka, štatistické spracovanie zistených výsledkov, porovnanie získaných výsledkov, interpretáciu zistených výsledkov.

Pre účely predkladanej práce sme použili metódy analýzu a syntézu. Konkrétne sme použili metódu analýzy na analýzu teoretických východísk skúmanej problematiky dostupnej odbornej literatúry v súlade so zvolenou témou práce. Na základe analýzy teoretických východísk skúmanej problematiky sme prostredníctvom syntézy zostavili teoretickú časť práce.

Dotazníková metóda slúžila na účel prieskumu, ktorý je súčasťou predkladanej práce. Prieskum sme realizovali prostredníctvom dotazníka, ktorý bol určený pre žiakov tretieho ročníka Stredného odborného učilišťa Farského v Bratislave a pre žiakov štvrtého ročníka Strednej odbornej školy podnikania na Strečnianskej ulici v Bratislave. Dotazník bol zostavený v súlade s teoretickou časťou diplomovej práce. Obsahoval 26 otázok, ktoré boli zamerané na zistenie údajov od respondentov v súlade s hlavným cieľom práce a hlavným prieskumným cieľom (viď príloha č. 1). Pri spracovaní dotazníka sme použili hodnotiace metódy kvantitatívne – štatistické a kvalitatívne, ktoré z nich vyplynuli. Najdôležitejšou metódou kvalitatívneho prieskumu bola metóda indukcie, t.j. od konkrétneho k všeobecnému, kde základom je empirický, kvantitatívny materiál. Pre lepšiu prehľadnosť získaných údajov sme využili tabuľky a grafy, ktoré navzájom porovnávame – komparatívna metóda.

Otázky môžeme rozdeliť na 4 skupiny:

1. identifikačné údaje respondenta
2. otázky týkajúce sa miery užívania drog
3. otázky týkajúce sa zdravotných a trestnoprávných dôsledkov spojených s užívaním drog a legalizácie mäkkých drog
4. otázky týkajúce sa drogovej prevencie

5.5 Časový plán realizácie prieskumu

Prieskum bol realizovaný v priebehu mesiaca január 2012 na oboch spomínaných školách.

Prieskumnú vzorkou tvorila skupina 100 žiakov. Prieskum so žiakmi sa uskutočnil v školských triedach, dotazník bol žiakom daný k vyplneniu osobne a čas na vyplnenie dotazníka bol ohraničený jednou vyučovacou hodinou. Vzhľadom na závažnosť problematiky bol prieskum prevádzaný anonymne.

Vychádzajúc z cieľov výskumu a hypotéz, budeme výsledky spracovávať nasledovne:

1. Spracujeme a vyhodnotíme odpovede žiakov na otázky týkajúce sa užívania drog.
2. Potvrdíme alebo vyvrátíme hypotézy č. 1, 2.
3. Spracujeme a vyhodnotíme odpovede žiakov na otázky týkajúce sa zdravotných, trestnoprávných dôsledkov užívania drog a legalizácie mäkkých drog.
4. Potvrdíme alebo vyvrátíme hypotézu č. 3 a 4.
5. Spracujeme a vyhodnotíme otázky týkajúce sa drogovej prevencie na školách.
6. Potvrdíme, alebo vyvrátíme hypotézu č. 5.

Odpovede žiakov na jednotlivé otázky budú prezentované v tabuľkách a grafoch spolu s ich interpretáciou.

5.6 Analýza získaných výsledkov

Tabuľka 3 Zloženie respondentov

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
chlapec	11	30	41
dievča	39	20	59
Spolu	50	50	100

Zdroj: vlastný

Prieskumnú vzorku tvorilo spolu 100 žiakov, z toho 50 bolo štvrtákov so Strednej odbornej školy podnikania Strečnianska v Bratislave z čoho 22% bolo chlapcov a 78% bolo dievčat. Prieskumnú vzorku 50 respondentov tretieho ročníka na Strednom odbornom učilišti na Farského v Bratislave 60% tvorili chlapci a 40% dievčatá.

5.7 Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa legálnych drog

V ďalšej časti vyhodnocovania otázok sa budeme venovať otázkam týkajúcich sa užívania drog, kde v otázkach 2 až 9 sme sa venovali užívaniu legálnych drog.

Otázka č. 2 „Aké legálne drogy poznáš?“ bola otvorená a žiaci podľa odpovedí uvádzali, že medzi legálne drogy zaraďujú alkohol a cigarety.

K užívaniu legálnych drog a vekovej kategórii, kedy prvý krát prišli do kontaktu s legálnymi drogami sme sa venovali v otázkach 3 „Vyskúšal/a si legálnu drogu?“ a otázke č. 4 „Koľko si mal/a rokov keď si prvý krát vyskúšal/a legálnu drogu alkohol, tabak?“ odpovedali žiaci oboch škôl nasledovne:

Tabuľka 4 Užívanie legálnych drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	48	43	91
nie	2	7	9
Spolu	50	50	100

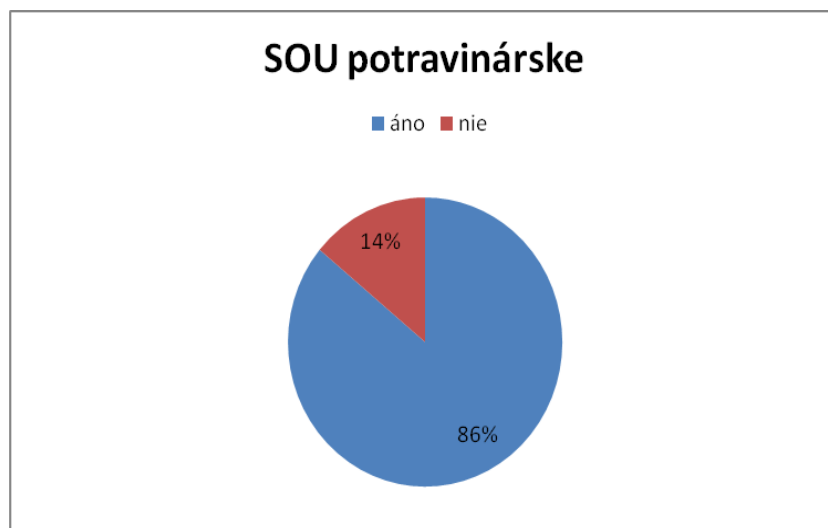
Zdroj: vlastný

Graf 1 Užívanie drog žiakov SOŠ Podnikania Strečnianska

Zdroj: vlastný

Graf 2 Užívanie drog žiakov SOU Potravinárske Farského

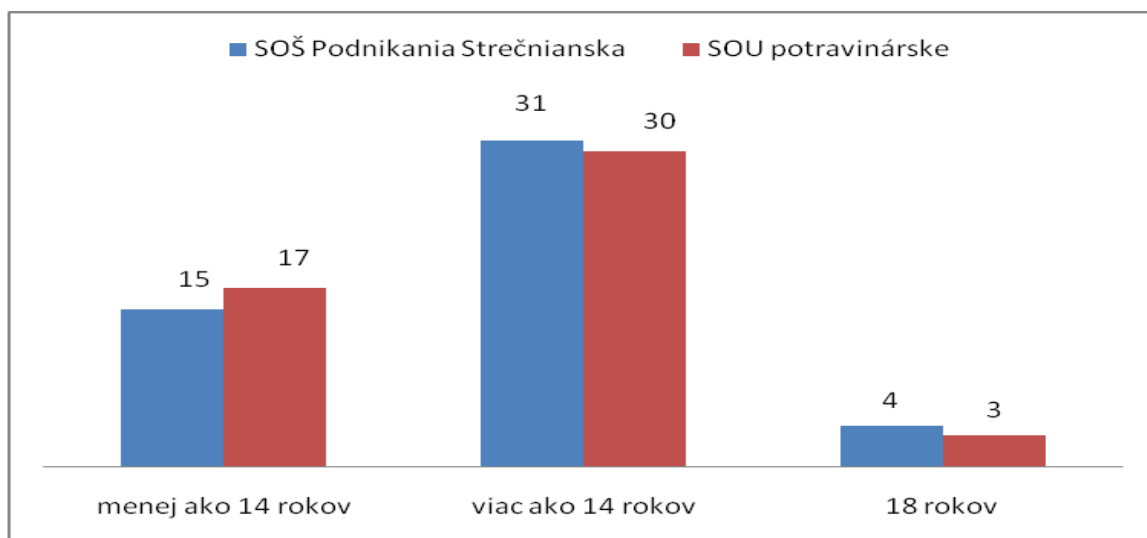
Zdroj: vlastný

Tabuľka 5 Obdobie veku, kedy prvý krát vyskúšali respondenti legálnu drogu

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
menej ako 14 rokov	15	17	32
viac ako 14 rokov	31	30	61
18 rokov	4	3	7

Zdroj: vlastný

Graf 3 Obdobie veku, kedy prvý krát vyskúšali respondenti legálnu drogu

Zdroj: vlastný

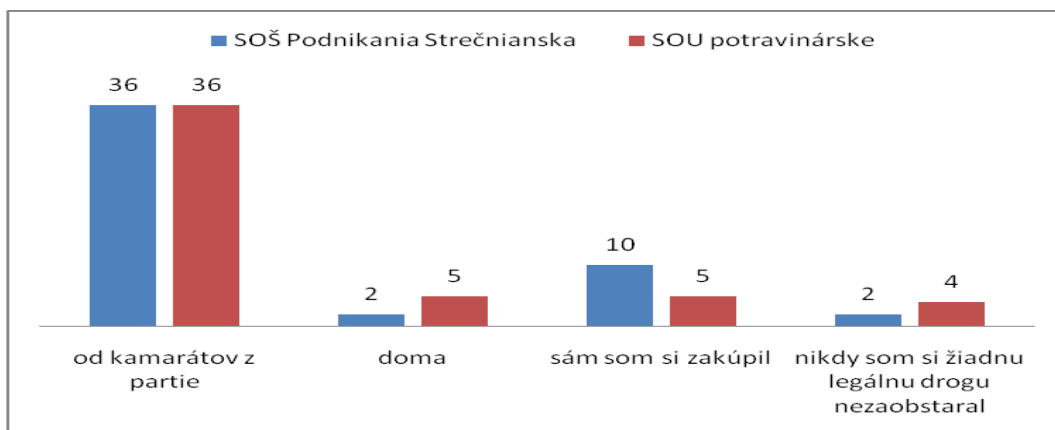
Po sumarizácii odpovedí je zrejmé že na SOŠ Podnikania Strečnianska vyskúšalo legálnu drogu 48 žiakov, 2 ju nikdy nevyskúšali, z čoho 15 žiakov malo menej ako 14 rokov, keď drogu prvý krát vyskúšali. 31 žiakov vyskúšalo legálnu drogu keď mali viac ako 14 rokov a 4 žiaci vyskúšali legálnu drogu až po dovŕšení 18. roku svojho života. U žiakov SOU Potravinárskeho legálnu drogu vyskúšalo 43 žiakov a 7 nevyskúšalo nikdy. 17 žiakov sa vyjadrilo, že legálnu drogu vyskúšali keď mali menej ako 14 rokov, viac ako 14 rokov keď vyskúšali prvý krát legálnu drogu uviedlo 30 žiakov a 3 vyskúšali legálnu drogu ažpo dovŕšení 18 rokov.

Tabuľka 6 Spôsob nadobudnutia legálnej drogy

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
od kamarátov z partie	36	36	72
doma	2	5	7
sám som si zakúpil	10	5	15
nikdy som si žiadnu legálnu drogu nezaobstaral	2	4	6

Zdroj: vlastný

Graf 4 Spôsob nadobudnutia legálnej drogy

Zdroj: vlastný

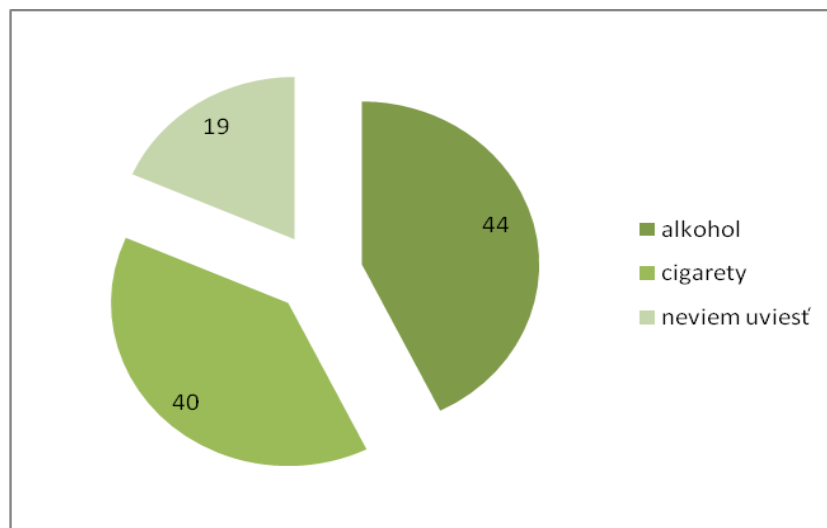
Na otázku č. 5 „Ako si sa k nej dostal?“ odpovedalo 36 opýtaných so SOŠ Podnikania Strečnianska, že sa k legálnej droge dostali cez kamarátov v partii, 2 uvádzali, že sa legálnej droge dostali doma, sami si zakúpili legálnu drogu 10 opýtaných a 2 z opýtaných si nikdy legálnu drogu nezaobstarali. Z 50 respondentov SOU Potravinárskeho Farského odpovedalo rovnakým počtom 36, že sa k legálnej droge dostali cez kamarátov v partii, 5 doma, 10 respondentov si zakúpili legálnu drogu sami a 4 si nikdy žiadnu legálnu drogu nezaobstarali.

Tabuľka 7 Ktorá s legálnych drog je najškodlivejšia?

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
alkohol	28	16	44
cigarety	16	24	40
neviem uviesť	9	10	19

Zdroj: vlastný

Graf 5 Ktorá s legálnych drog je najškodlivejšia ?

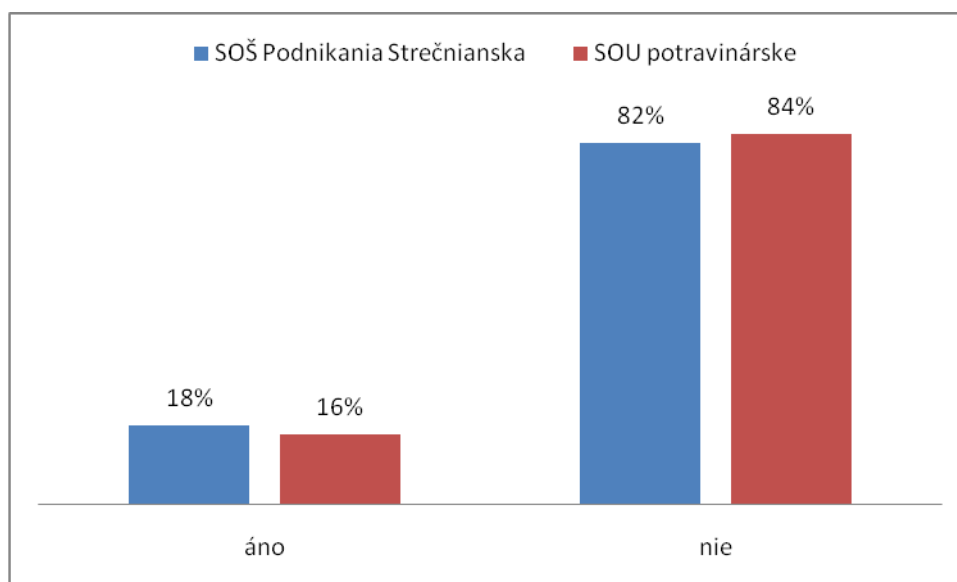
Zdroj: vlastný

Tabuľka 8 Zdravotné ťažkosti s užívaním legálnych drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	9	8	17
nie	41	42	83

Zdroj: vlastný

Graf 6 Zdravotné ťažkosti s užívaním legálnych drog

Zdroj: vlastný

So zdravotnými ťažkosťami spojenými s užívaním legálnych drog a ktoré sú najneprospešnejšie pre zdravie jedinca sme sa zaujímali v otázkach č. 6 „Čo si myslíš, ktorá z legálnych drog je zdraviu najneprospešnejšia?“, pričom nás v otázke č. 7 zaujímalo „Mal si kvôli užívaniu drog zdravotné problémy?“

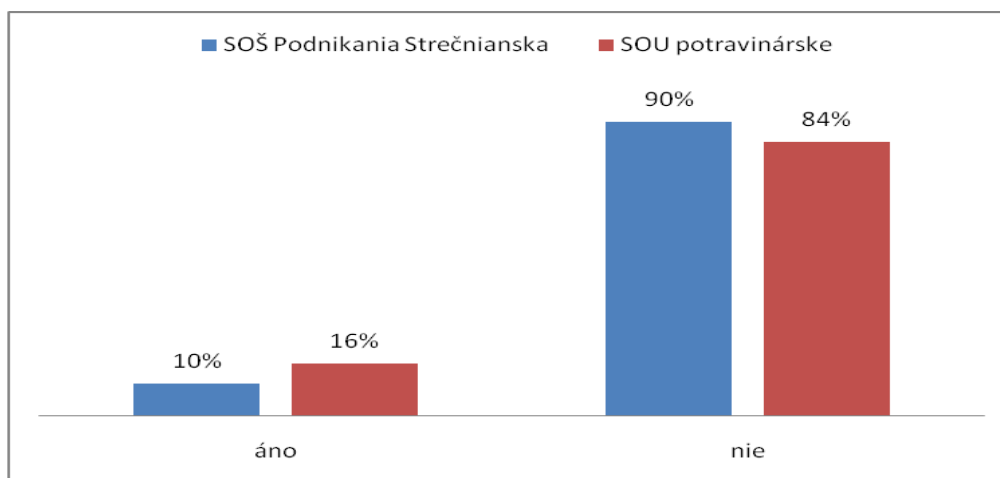
Na otázku č. 6 „Čo si myslíš, ktorá z legálnych drog je zdraviu najneprospešnejšia?“ bola otázka na ktorú mali žiaci možnosť viac odpovedí. Zo 100 respondentov oboch škôl 44 žiakov uvádzalo, že najneprospešnejšia pre zdravie je legálna droga alkohol, 40 žiakov odpovedalo, že najneprospešnejšie pre zdravie sú cigarety a 19 opýtaných žiakov sa nevedelo k problematike vyjadriť. K otázke č. 7 „Mal si kvôli užívaniu drog zdravotné problémy?“ uvádzalo zo SOŠ Podnikania Strečnianska 18% respondentov, že mali zdravotné ťažkosti po užití legálnej drogy, 82% opýtaných uviedlo, že nemali kvôli užívaniu žiadne zdravotné ťažkosti. 84% žiakov s SOU Potravinárskeho Farského, uviedlo, že nemali žiadne zdravotné komplikácie kvôli užívaniu legálnych drog, pričom 16% s opýtaných uvádzalo, že mali zdravotné ťažkosti po užití legálnej drogy.

Tabuľka 9 Vlastná skúsenosť s políciou za užívanie legálnej drogy

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	5	8	13
nie	45	42	87

Zdroj: vlastný

Graf 7 Vlastná skúsenosť s políciou za užívanie legálnej drogy

Zdroj: vlastný

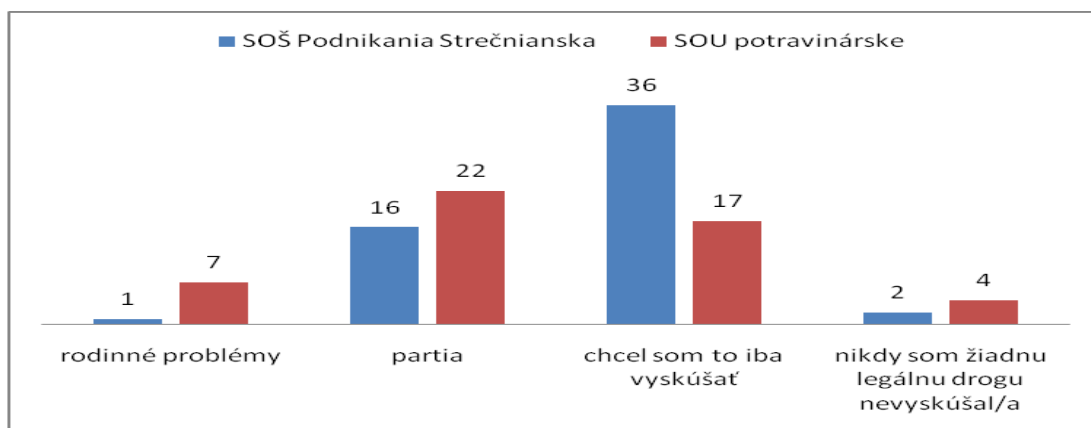
Na otázku č. 8 „Bol si kvôli užívaniu legálnej drogy riešený políciou?“ ÁNO odpovedalo 10%, NIE odpovedalo 90% z 50 respondentov SOŠ Podnikania Strečnianska. Žiaci SOU Potravinárskeho s Farského, odpovedalo na uvedenú otázku ÁNO 16%, NIE neboli riešený políciou za užívanie legálnej drogy odpovedalo 84% z 50 respondentov.

Tabuľka 10 Dôvod užívania legálnej drogy

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
rodinné problémy	1	7	8
partia	16	22	38
chcel som to iba vyskúšať	36	17	53
nikdy som žiadnu legálnu drogu nevyskúšal/a	2	4	6

Zdroj: vlastný

Graf 8 Dôvod užívania legálnej drogy

Zdroj: vlastný

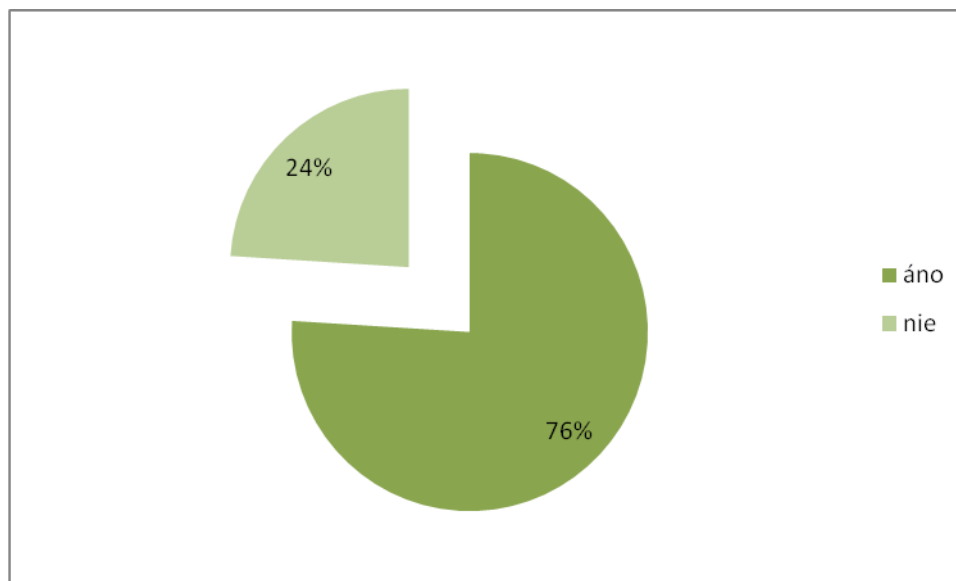
Na otázku č. 9 „Aký si mal dôvod užiť legálnu drogu?“ sa zo SOŠ Podnikania Strečnianska k rodninným problémom priklonil 1 žiak, 16 žiakov sa vyjadrilo, že dôvodom bola partia, 36 žiakov uvádzalo, že to chceli iba vyskúšať a 2 žiaci odpovedali, že nikdy žiadnu legálnu drogu nevyskúšali. 7 respondenti na SOU Potravinárskom sa vyjadrili, že dôvodom užívania legálnej drogy boli rodinné problémy, 22 respondentov uvádza ako dôvod partiu, chcel som to iba vyskúšať sa priklonilo 17 respondentov a 4 uviedli, že nikdy žiadnu legálnu drogu nevyskúšali.

Tabuľka 11 Znalosť rodičov o užívaní legálnych drog ich detí

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	40	36	76
nie	10	14	24

Zdroj: vlastný

Graf 9 Znalosť rodičov o užívaní legálnych drog ich detí

Zdroj: vlastný

Na otázku č. 10 „Vedia tvoji rodičia, že užívaš legálne drogy?“ mali respondenti oboch škôl možnosť odpovedí áno a nie, z čoho 76% odpovedalo áno, že ich rodičia vedia o ich užívaní legálnych drog a 24% žiakov uviedlo, že ich rodičia o užívaní nevedia.

Hypotéza 1 „Predpokladáme, že na Strednej odbornej škole podnikania na Strečnianskej ulici v Bratislave, bude menší počet žiakov, ktorí prišli do styku s legálnymi drogami ako žiaci na Strednom odbornom učilišti, Farského v Bratislave“ sa nám nepotvrdila. 96 % žiakov z 50 respondentov zo Strednej odbornej školy podnikania na Strečnianskej ulici nám uviedlo, že prišli do kontaktu s legálnymi drogami. 50 respondentov zo Stredného odborného učilišťa potravinárskeho na Farského ulici 86 % uviedlo, že prišli do kontaktu s legálnymi drogami, čo je rozdiel medzi uvedenými školami 10 %.

5.8 Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa nelegálnych drog

V druhej časti vyhodnotenia otázok sme sa venovali užívaniu nelegálnych drog, znalosť nelegálnych drog, ich užívanie, ako aj dôvod ich užívania samotnými respondentmi, sme chceli odhaliť analýzou otázok č. 10 až 15.

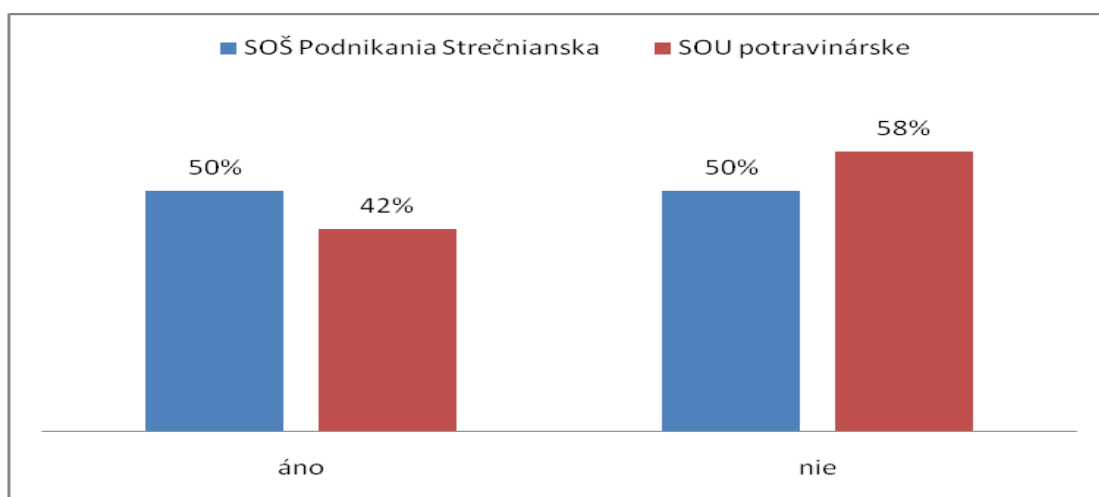
Otázka č. 10 otvorená otázka „Aké legálne drogy poznáš?“ respondenti mohli na túto otázku odovedať ľubovoľne. Zistili sme, že respondenti poznajú nelegálne drogy, uvádzali: LSD, marihuana, kokaín, heroín, extáza, pervitín, trip, ópium, lysohlávka.

Tabuľka 12 Užívanie nelegálnych drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	25	21	46
nie	25	29	54

Zdroj: vlastný

Graf 10 Užívanie nelegálnych drog

Zdroj: vlastný

Na otázku č. 11 „Skúsil si niekedy nejakú nelegálnu drogu?“ Respondenti mali možnosti odpovede: áno a nie, pričom z 50 respondentov SOŠ Podnikania Strečnianska, uviedlo 50 % áno a rovnaká polovica 50 % odpovedali nie. Z 50

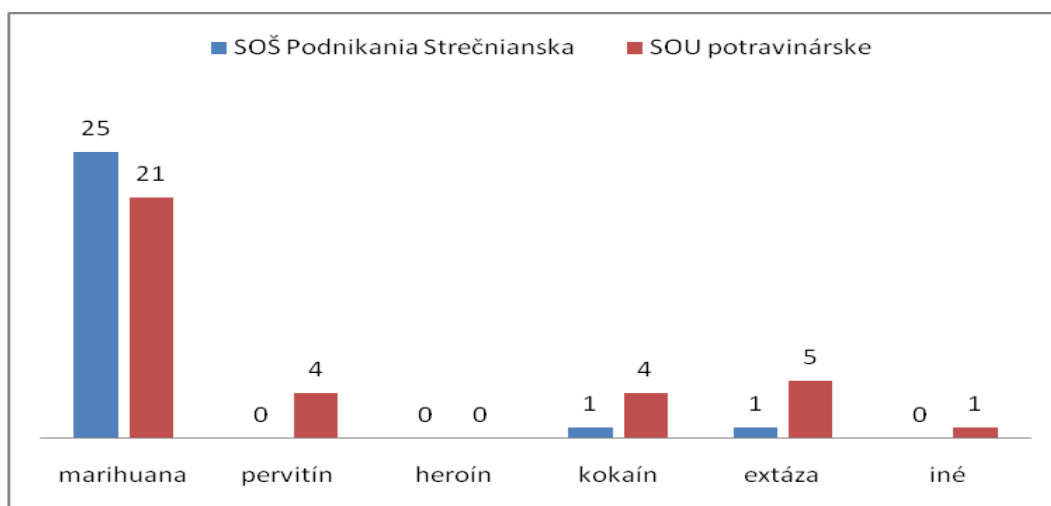
respondentov SOU Potravinárskeho Farského, odpovedalo áno 42 % respondentov a 58 % odpovedalo nie.

Tabuľka 13 Druhy nelegálnych drog, ktoré respondenti vyskúšali

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
marihuana	25	21	46
pervitín	0	4	4
heroín	0	0	0
kokaín	1	4	5
extáza	1	5	6
iné	0	1	1

Zdroj: vlastný

Graf 11 Druhy nelegálnych drog, ktoré respondenti vyskúšali

Zdroj: vlastný

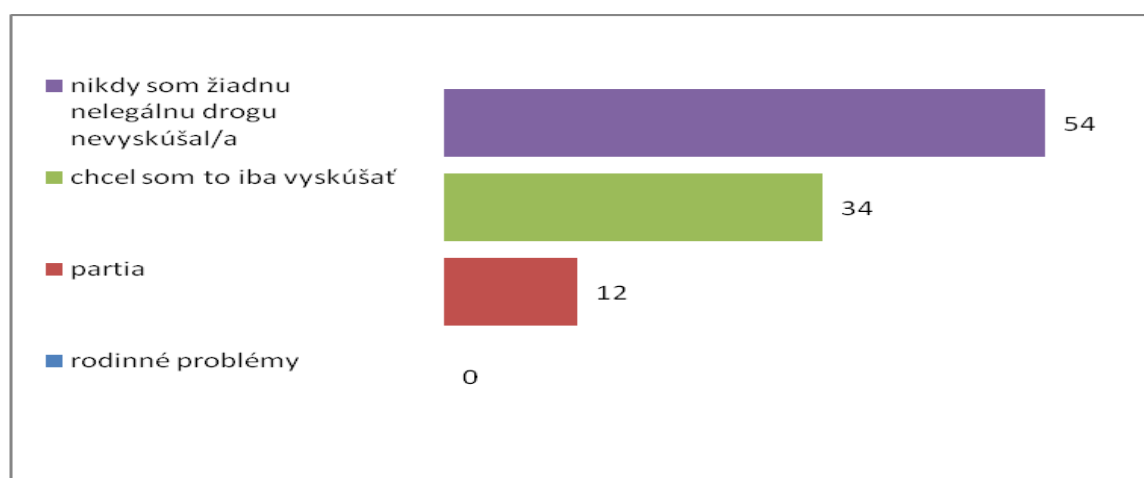
Na otázku č. 13 „Ak si skúsil nelegálnu drogu tak ktorú?“ boli respondentom ponúknuté možnosti odpovedí, marihuana, pervitín, heroín, kokaín, extáza. 25 respondentov SOŠ Podnikania Strečnianska odpovedalo, že vyskúšalo marihuanu, 1 respondent vyskúšal kokaín a 1 respondent vyskúšal extázu. Na SOU Potravinárskom na Farského 21 respondentov vyskúšalo marihuanu, 4 pervitín aj kokaín, 5 respondenti vyskúšali extázu a 1 respondent uviedol, že vyskúšal inú drogu - toulén.

Tabuľka 14 Dôvod užívania nelegálnych drog respondentov

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravínárske	Spolu
rodinné problémy	0	0	0
partia	5	7	12
chcel som to iba vyskúšať	20	14	34
nikdy som žiadnu nelegálnu drogu nevyskúšal/a	25	29	54

Zdroj: vlastný

Graf 12 Dôvod užívania nelegálnych drog respondentov

Zdroj: vlastný

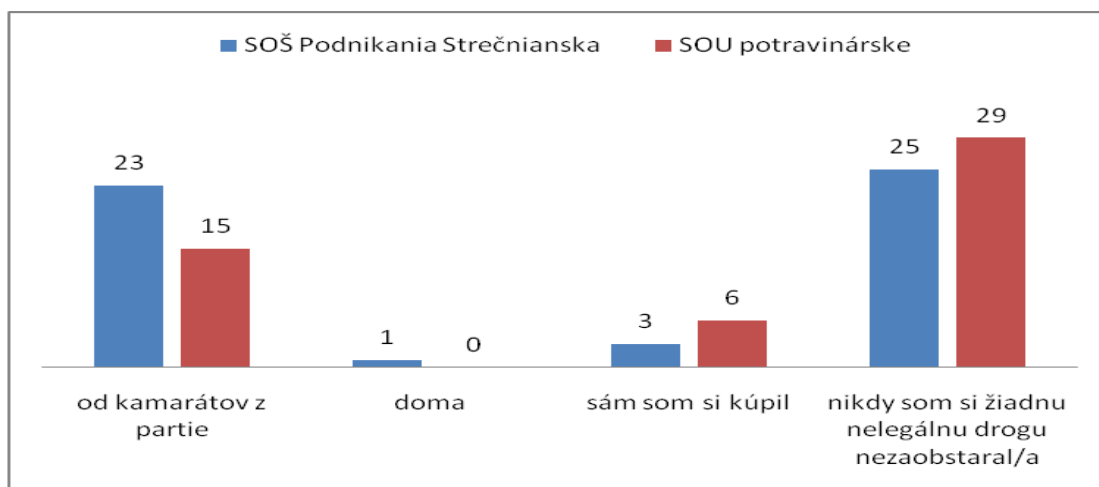
Na otázku č. 14 „Prečo užívaš drogy?“ odpovedali žiaci oboch škôl SOŠ Podnikania Strečnianska ako aj SOU Potravínárskeho Farského, že najčastejším dôvodom užívania nelegálnej drogy bola zvedavosť a 34 respondentov odpovedalo, že to chceli iba vyskúšať. 12 respondentov sa priklonilo, že dôvodom užívania drog bola partia a 54 respondentov uviedlo, že nikdy žiadnu nelegálnu drogu neužili. Ani jeden z respondentov neuvádza ako dôvod užívania nelegálnych drog rodinné problémy.

Tabuľka 15 Spôsob nadobudnutia nelegálnej drogy

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravínárske	Spolu
od kamarátov z partie	23	15	38
doma	1	0	1
sám som si kúpil	3	6	9
nikdy som si žiadnu nelegálnu drogu nezaobstaral/a	25	29	54

Zdroj: vlastný

Graf 13 Spôsob nadobudnutia nelegálnej drogy

Zdroj: vlastný

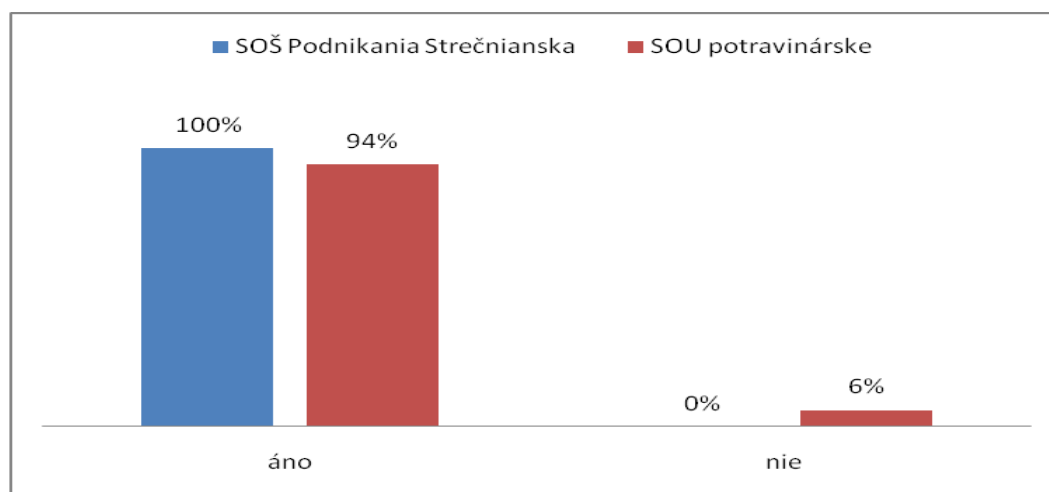
Na otázku č. 15 „Ako si sa dostal k nelegálnej droge?“ odpovedali respondenti SOŠ Podnikania Strečnianska nasledovne: 23 respondentov uviedlo, že sa k nelegálnej droge dostali cez kamarátov v partii, 1 respondent uvádza, že sa k nelegálnej droge dostal doma, 3 uvádzajú, že si nelegálnu drogu zakúpili sami a 25 respondentov uviedlo, že si nikdy žiadnu nelegálnu drogu nezaobstarali. Odpovede respondentov SOU Potravinárskeho uvádzajú, že 15 respondentov sa k nelegálnej droge dostali cez kamarátov v partii, sami si zakúpili nelegálnu drogu 6 respondenti a nikdy si žiadnu nelegálnu drogu nezaobstaralo 29 respondentov.

Hypotéza 2 „Predpokladáme, že na Strednej odbornej škole podnikania na Strečnianskej ulici v Bratislave, bude menší počet žiakov, ktorí prišli do styku s nelegálnymi drogami ako žiakov na Strednom odbornom učilišti, Farského v Bratislave“ sa nám nepotvrdila, 50 % žiakov z 50 respondentov zo Strednej odbornej školy podnikania na Strečnianskej ulici uviedlo, že prišli do kontaktu s nelegálnymi drogami. Zo Stredného odborného učilišťa potravinárskeho na Farského ulici nám 42 % z 50 respondentov uviedlo, že prišli do kontaktu s legálnymi drogami, čo je rozdiel medzi uvedenými školami 8 %.

5.9 Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa následkov, ktoré prináša užívanie a prechovávanie nelegálnych drog z trestnoprávneho a zdravotného hľadiska

Otázkami č. 16 až 18 sme chceli preskúmať problematiku správania respondentov pod vplyvom drog a aké majú poznatky z oblasti trestnoprávneho hľadiska. Následky, ktoré prináša užívanie drog zo zdravotného hľadiska sme chceli získať analýzou otázok č. 19 až 20. Analýzou otázky č. 21 sme chceli získať informácie, odkiaľ žiaci čerpajú znalosti o škodlivosti a trestnoprávnosti užívania a prechovávaní drog.

Graf 14 Trestnoprávnosť užívania a prechovávaní nelegálnych drog

Zdroj: vlastný

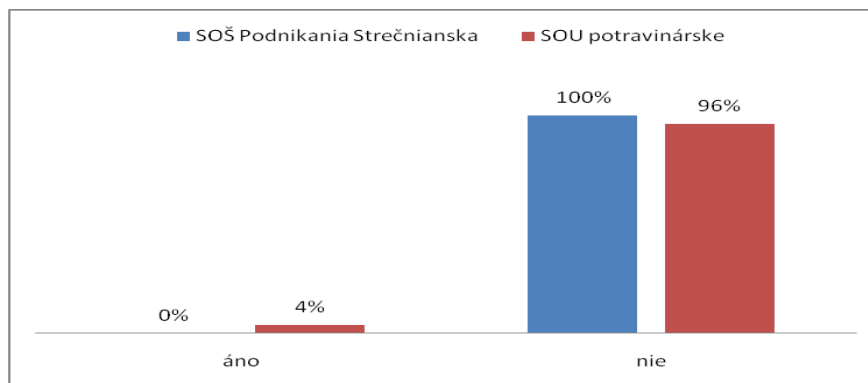
Na otázku č. 16 „Vieš o tom, že užívanie a prechovávanie nelegálnych drog je trestné?“ sa respondenti oboch škôl SOŠ Podnikania Strečnianska a SOU Potravinárska Farského, zhodli skoro rovnako na 100 %. Vedia, že prechovávanie a užívanie nelegálnych drog je trestné. 6 % respondentov z SOU Potravinárskeho, nevedeli, že prechovávanie a užívanie nelegálnych drog je trestné.

Tabuľka 16 Páchanie trestnej činnosti z dôvodu zaobstarania peňazí na drogy

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	0	2	2
nie	50	48	98

Zdroj: vlastný

Graf 15 Páchanie trestnej činnosti z dôvodu zaobstarania peňazí na drogy

Zdroj: vlastný

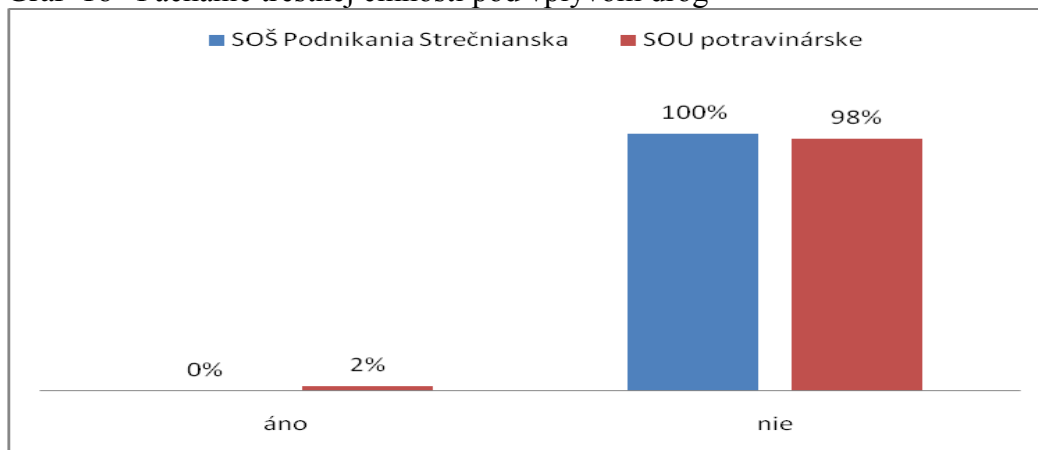
Na otázku č. 17 „Spáchal si nejaký trestný čin, kvôli tomu aby si si zabezpečil peniaze na drogy?“ mali možnosť respondenti odpovedať na otázku možnosťou áno a nie. Všetci 50 respondenti SOŠ Podnikania Strečnianska odpovedali „nie“, čo je 100 %, že nespáchali žiadny trestný čin z dôvodu zaobstarania si peňazí na drogy. Z 50 respondentov SOU Potravinárske Farského, sa 48 respondentov vyjadrilo „nie“, čo je 96 % a 2 čo sú 4 % sa vyjadrili, „áno“, spáchali trestný čin na zabezpečenie peňazí aby si mohli kúpiť drogy.

Tabuľka 17 Páchanie trestnej činnosti pod vplyvom drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	0	1	1
nie	50	49	99

Zdroj: vlastný

Graf 16 Páchanie trestnej činnosti pod vplyvom drog

Zdroj: vlastný

Na otázku č. 18 „Spáchal si nejaký trestný čin pod vplyvom drog?“ „Nie“ odpovedalo 50 respondentov, 100 %, zo SOŠ Podnikania Strečnianska a 49 respondentov, 98 %, z SOU Potravinárskeho. 1 respondent z SOU Potravinárskeho odpovedal „áno“, že sa sa dopustil trestného činu pod plyvom drog.

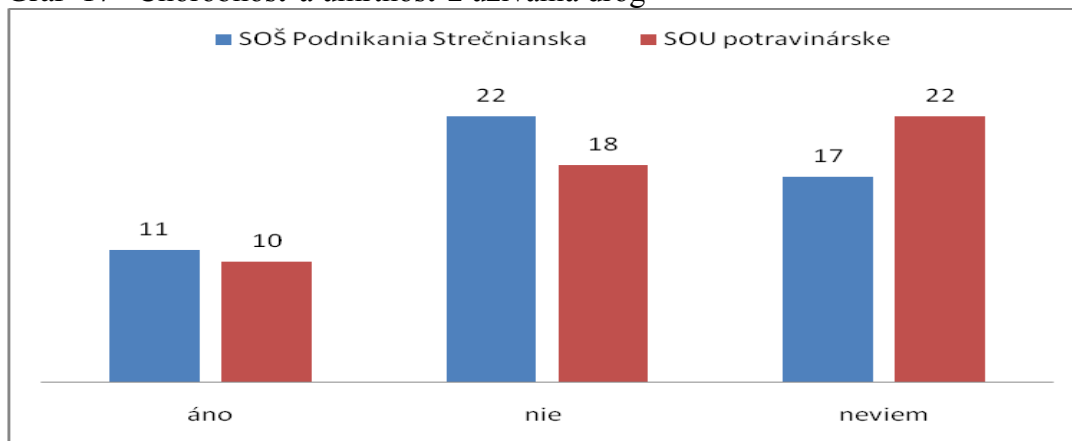
Otázka č. 19 „Vieš aké choroby sú spojené s užívaním drog?“, bola v dotazníku otvorená, respondenti sa pri svojich odpovediach mali zamerať na choroby spojené s užívaním legálnych aj nelaglných drog. Ich znalosti boli uspokojivé nakoľko sa na otázku vyjadrili, že choroby spojené s užívaním drog sú: závislosť, cirhóza pečene, rakovina, tuberkulóza, vypadávanie zubov, ničenie dôležitých orgánov, predávkovanie, HIV, AIDS, infekčné choroby, žltacka a úmrtie.

Tabuľka 18 Chorobnosť a úmrtnosť z užívania drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	11	10	21
nie	22	18	40
neviem	17	22	39

Zdroj: vlastný

Graf 17 Chorobnosť a úmrtnosť z užívania drog

Zdroj: vlastný

Na otázku č. 20 „Ochorel alebo zomrel niekto s tvojho okolia z dôvodu užívania drog?“ mohli respondenti odpovedať: áno, nie, neviem. 11 respondentov zo SOŠ Podnikania Strečnianska uviedlo odpoveď „áno“, v ich okolí niekto ochorel, alebo zomrel z dôvodu užívania drog, 22 respondentov uviedlo „nie“, nikto v ich okolí neochorel ani nezomrel z dôvodu užívania drog a 17 respondentov nemá znalosť o tom že by niekto v ich okolí ochorel, alebo zomrel z dôvodu užívania drog

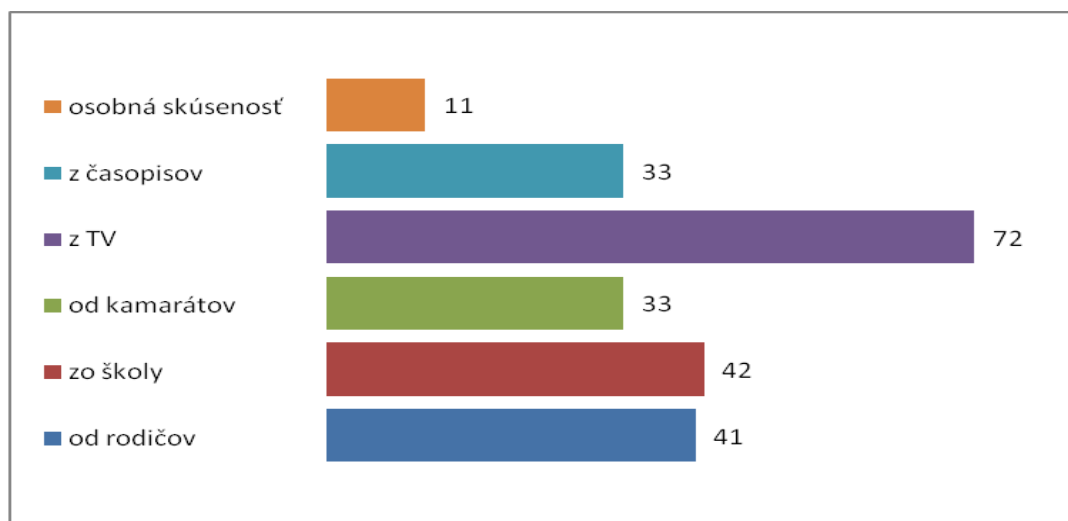
a vybrali si možnosť „neviem“. Na SOU Potravinárskom, uviedlo 10 respondentov odpoveď „áno“, v ich okolí ochorel alebo zomrel niekto na užívanie drog, 18 respondentov uviedlo, že sa nikdy nestretli v ich blízkom okolí s tým, že by niekto koho poznali zomrel na užívanie drog a 22 respondentov uviedlo „neviem“.

Tabuľka 19 Informácie o škodlivosti a trestnoprávnosti užívania a prechovávaní drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
od rodičov	26	15	41
zo školy	24	18	42
od kamarátov	19	14	33
z TV	44	28	72
z časopisov	23	10	33
osobná skúsenosť	4	7	11

Zdroj: vlastný

Graf 18 Informácie o škodlivosti a trestnoprávnosti užívania a prechovávaní drog

Zdroj: vlastný

Otázka č. 21 „Odkiaľ máš informácie o škodlivosti a trestnoprávnosti prechovávaní a užívania drog?“ bola otázka s viacerými možnosťami na odpoveď, kde sme zistili u respondentov oboch škôl SOŠ Podnikania ako aj SOU Potravinárska, že najviac informácií o trestnoprávnosti a škodlivosti s užívaním a prechovávaním drog čerpajú z masmédií. 72 respondentov uvádzalo, že majú informácie z televízie, 33 respondentov uvádzalo časopis, rovnaký počet opýtaných 33 získalo informácie od

kamarátov. Takmer rovnaký počet respondentov uviedlo, že informácie o škodlivosti a trestnoprávnosti prechovávaní drog majú zo školy 42 a 41 od rodičov. Z celkového počtu 100 respondentov, až 11 respondentov uviedlo, že mali osobnú skúsenosť so škodlivosťou a postihom za užívanie a prechovávanie drog.

Hypotéza 3 „Predpokladáme, že žiaci si uvedomujú následky, ktoré prináša užívanie a prechovávanie drog zo zdravotného a trestnoprávneho hľadiska“ sa nám potvrdila a po analýze výsledkov sme zistili, že nadmerná väčšina žiakov si uvedomuje, že prechovávanie a užívanie nelegálnych drog je trestné a dopúšťajú sa týmto konaním trestného činu. O tom, aké zdravotné komplikácie prináša užívanie legálnych a nelegálnych drog sú žiaci veľmi dobré informovaní. Poznatky o škodlivosti drog a trestnoprávnosti z prechovávaní drog majú z vlastných skúseností, ale aj zo skúseností blízkeho okolia, kde trávajú väčšinu svojho času a z masmédií. Do akej miery je informovanosť dostačujúca ukáže až budúcnosť.

5.10 Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa postojov k legalizácii mäkkých drog

Analýzou otázok č. 22 až 24 sme od respondentov chceli zistiť aký majú názor na legalizáciu mäkkých drog v našej spoločnosti, či vedia rozlíšiť, čo je mäkká droga a ktoré drogy patria do skupiny tvrdých drog.

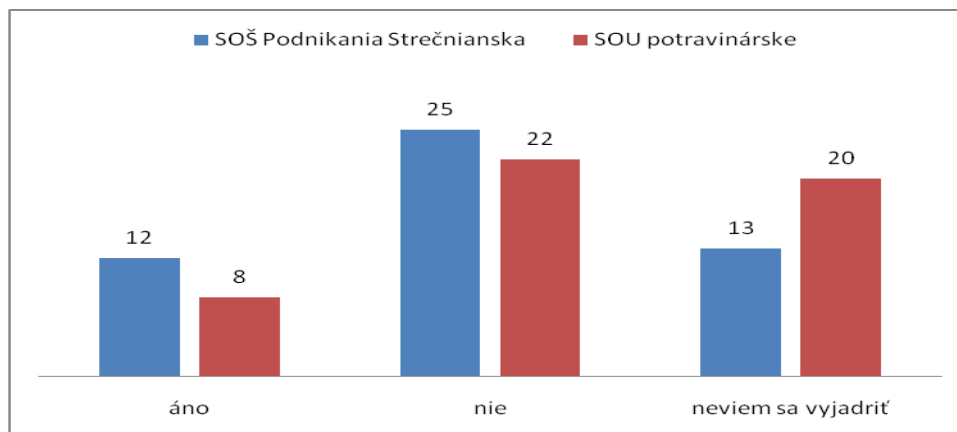
Po analýze odpovedí na otázky č. 22 „Myslíš si, že by sa mali v našej spoločnosti legalizovať mäkké drogy?“, otázky č. 23 „Ktorá z uvedených drog je podľa teba droga mäkká?“ a otázky č. 24 „Ktorá s týchto drog je droga tvrdá?“ sme dosiahli nasledovné výsledky, ktoré sme vyhodnotili v tabuľkách a grafoch za obidve školy SOŠ Podnikania Strečnianska a SOU Potravinárska Farského nasledovne:

Tabuľka 20 Legalizácia mäkkých

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	12	8	20
nie	25	22	47
neviem sa vyjadriť	13	20	33

Zdroj: vlastný

Graf 19 Legalizácia mäkkých drog

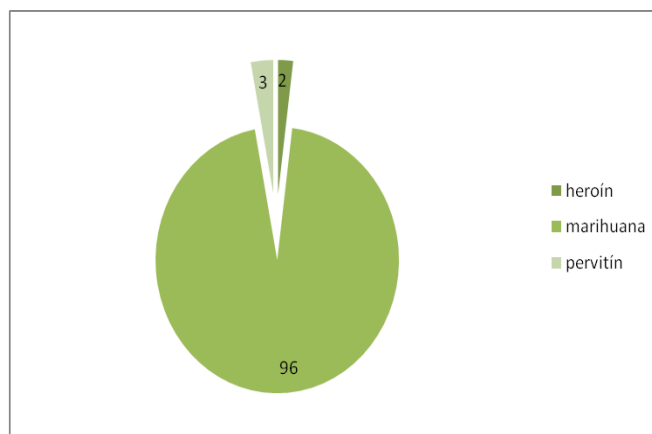
Zdroj: vlastný

Tabuľka 21 Znalosť mäkkých drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
heroín	0	2	2
marihuana	50	46	96
pervitín	1	2	3

Zdroj: vlastný

Graf 20 Znalosť mäkkých drog

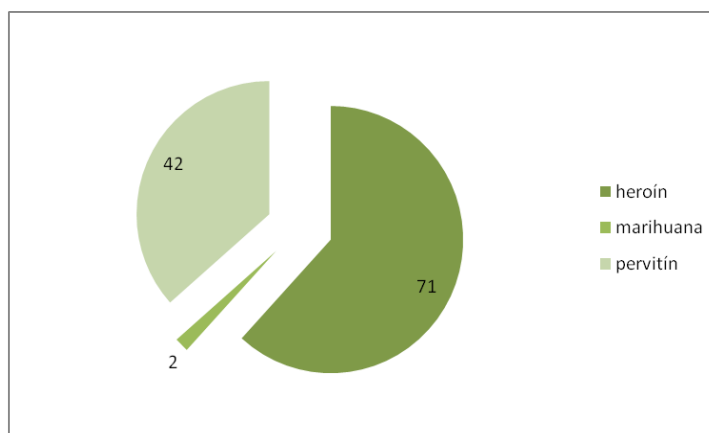
Zdroj: vlastný

Tabuľka 22 Znalosť tvrdých drog

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
heroín	45	26	71
marihuana	0	2	2
pervitín	20	22	42

Zdroj: vlastný

Graf 21 Znalosť tvrdých drog

Zdroj: vlastný

Po vyhodnotení otázok č. 22 až 24 sme zistili, že zo 100 respondentov oboch škôl SOŠ Podnikania a SOU Potravinárska, si 96 myslí, že marihuana je mäkká droga. 33 respondentov sa nevie vyjadriť, či mäkké drogy legalizovať alebo nie. Za legalizáciu mäkkých drog bolo 20 respondentov a za nesúhlas, aby boli v našej spoločnosti legalizované mäkké drogy sa vyjadrilo 47 respondentov. Poznať mäkké drogy nemusí každý, nakoľko 2 respondenti uvádzali, že medzi mäkké drogy patrí heroín a 3 respondenti sem zaradili aj pervitín. Pri sumarizácii znalostí a rozdelenia tvrdých drog, nám 2 respondenti uviedli, že sa jedná o marihuanu, no 42 respondentov k tvrdým drogám zaradilo pervitín a 71 respondentov uviedlo, že medzi najznámejšie tvrdé drogy jednoznačne patrí heroín.

Hypotéza 4 „Predpokladáme, že väčšina žiakov bude mať kladný postoj k legalizácii mäkkých drog“ sa nám nepotvrdila a žiaci oboch škôl SOŠ Podnikania a SOU Potravinárskeho si uvedomujú škodlivosť užívania aj mäkkých drog, nebezpečnosť ich prechovávaní, nakoľko s legalizáciou nesúhlasila skoro polovica, 47 opýtaných, 33 sa nevedelo vyjadriť a 20 zo 100 respondentov oboch škôl bolo za legalizáciu mäkkých drog.

5.11 Vyhodnotenie otázok týkajúcich sa drogovej prevencie

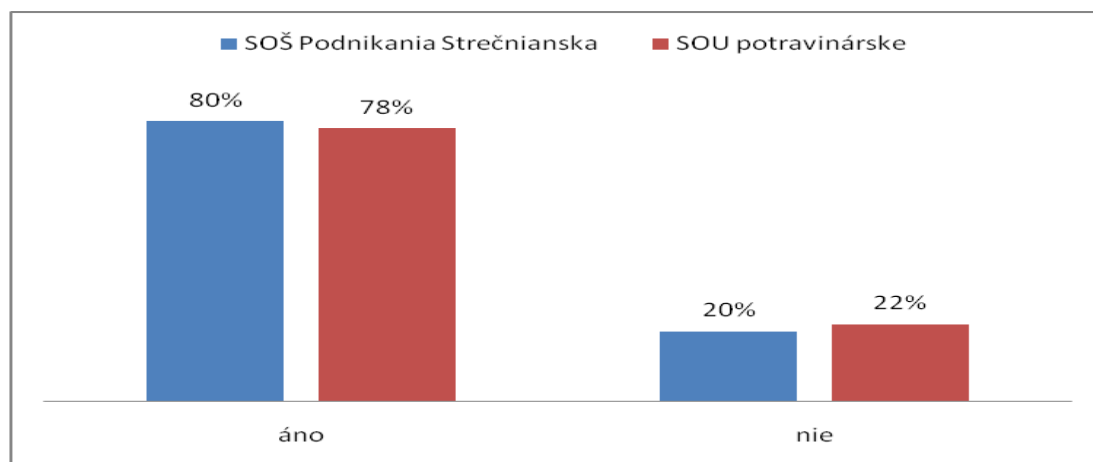
Otázky č. 25 a 26 smerovali k získaniu informácií v rámci drogovej prevencie na školách, kde sme od žiakov chceli zistiť či sa školy dostatočne venujú drogovej prevencii, akých preventívnych programov a akcií sa počas školskej dochádzky zúčastnili.

Tabuľka 23 Odborné prednášky a diskusie na drogovú problematiku

	SOŠ Podnikania Strečnianska	SOU potravinárske	Spolu
áno	40	39	79
nie	10	11	21

Zdroj: vlastný

Graf 22 Odborné prednášky a diskusie na drogovú problematiku

Zdroj: vlastný

Na otázku č. 25 „Mali ste na Vašej škole prednášku s odborníkmi s ktorými ste diskusovali na tému drogy, ich užívanie, trestnoprávnosť a škodlivosť?“ sme po vyhodnotení odpovedí zistili, že na oboch školách sa koordinátori prevencie dostatočne venujú preventívnym programom. 80 % respondentov zo SOŠ Podnikania Strečnianska, odpovedalo na otázku „áno“, mali na ich škole odborné prednášky a diskusie na tému drogy, ich užívanie, trestnoprávnosť a škodlivosť a 20 % respondentov uviedlo „nie“. 78 % respondentov z SOU Potravinárska uvádza, že sa na ich škole konajú odborné prednášky a diskusie na tému drogy a 22 %

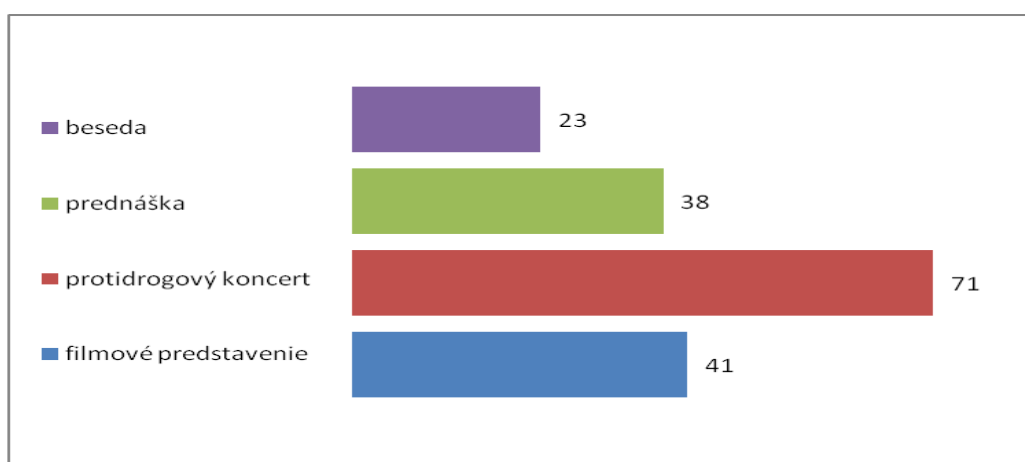
respondentov uvádza, že sa v ich škole nekonajú žiadne odborné prednášky a diskusie s drogovou problematikou.

Tabuľka 24 Účasť respondentov na preventívno protidrogovom programe

	SOŠ Podnikania	SOU potravinárske	Spolu
filmové predstavenie	30	11	41
protidrogový koncert	48	23	71
prednáška	16	22	38
beseda	8	15	23

Zdroj: vlastný

Graf 23 Účasť respondentov na preventívno protidrogovom programe

Zdroj: vlastný

Na otázku č. 26 „Zúčastnil si sa v priebehu štúdia na vašej škole nejakého preventívneho protidrogového programu?“ sa mohli žiaci vyjadriť viacerými variantmi, ktoré im boli v otázke ponúknuté a patria do repertoáru preventívnych programov, ktorých sa obe školy majú možnosť zúčastniť. Išlo o filmové predstavenie, protidrogový koncert, prednáška a beseda. Každý žiak mohol uviesť viac možností, preto je výsledný počet odpovedí vyšší, ako počet respondentov, čiže nad 100. V grafe 25 vidíme, že obe školy umožňujú svojim žiakom sa dostatočne zúčastňovať na preventívnych protidrogových programoch, kde môžu získať dostatočné informácie o škodlivosti a nebezpečenstve užívania drog a drogovej kriminalite.

Hypotéza 5 „Predpokladáme, že žiaci majú dostatok informácií v rámci drogovej prevencie na školách“. Hypotéza sa nám potvrdila. Žiaci oboch škôl SOŠ Podnikania Strečnianska a SOU Potravinárska Farského majú dostatok odborných prednášok zameraných na tému drogy, ich užívanie, trestnoprávnosť a škodlivosť legálnych a nelegálnych drog. Taktiež majú možnosť zúčastňovať sa v priebehu štúdia preventívno protidrogových programov, ktoré im školy umožňujú. Je už len na žiakoch, či si z uvedených prednášok, besied, protidrogových koncertov, filmových predstavení zoberú ponaučenie do ďalšieho života.

V tejto časti práce sme dospeli k záveru, že z piatich hypotéz s nám tri nepotvrdili a dve potvrdili. Nepotvrdili sa hypotézy 1, že na SOŠ Podnikania Strečnianska bude menší počet žiakov, ktorí prišli do styku s legálnymi drogami, hypotéza 2, ktorá bola rovnaká len sa týkala nelegálnych drog a hypotéza 4, kde sme predpokladali, že väčšina žiakov bude mať kladný postoj k legalizácii mäkkých drog. Potvrdila sa nám hypotéza 3 o uvedomelosti žiakov o následkoch, ktoré prináša užívanie drog zo zdravotného a trestnoprávneho hľadiska a hypotéza 5 o dostatku informácií v rámci drogovej prevencie na oboch školách. Všetky ciele prieskumu boli naplnené.

5.12 Odporúčania pre prax

Zo získaných údajov a záverov prieskumu je možné pre prax odporučiť:

1. už na základných školách je potrebné sa vo výchovno-vzdelávacej činnosti venovať problematike užívania legálnych a nelegálnych drog
2. vykonávať prevenciu o škodlivosti pre organizmus užívaním legálnych a nelegálnych drog formou vhodných vzdelávacích akcií, prednášok, besied
3. posilniť výchovnú funkciu škôl v oblasti výchovy a vzdelávania zameraného na drogovú problematiku a jej prevenciu
4. vypracovať komplexné preventívne programy so zameraním sa na mládežnícke skupiny systematicky od najnižšieho veku
5. úzka a systematická spolupráca všetkých zložiek, organizácií, štátnej správy, samosprávy, školstva, zdravotníctva, dobrovoľných organizácií
6. zdvihnúť právne vedomie žiakov v rámci občianskej, právnej náuky, triednických hodín,
7. vykonávať viac krát do roka preventívno bezpečnostné akcie zamerané na kontrolu požívania alkoholu, drog, maloletých a mladistvých osôb nielen v školách, ale aj na verejne prístupných miestach, baroch, pohostinstvách, hudobných koncertoch
8. úzka spolupráca medzi školami a súdmi pri prejednávaní prípadov mladistvých, maloletých, návštev súdnych pojednávaní a využiť odstrašujúci vplyv vynesených trestov, ktoré majú odslúžiť v nápravnových zariadeniach
9. zamerať sa na podporu kvality života mladých ľudí, ich výchovu vo voľnom čase a podporovať ich duševné zdravie
10. viesť mládež k tvorivosti, športovým aktivitám v školách aj vo voľnom čase, osobitne sa zamerať a venovať sa ohrozeným skupinám detí a mládeže

ZÁVER

Snom každej vyspelej spoločnosti je vybudovanie harmonického a nerušeného rozvoja nastupujúcej generácie. Realita je však úplne iná, nakoľko naša spoločnosť žije vo všeobecne uznávanej tendencii ignorovať vážnosť súčasnej krízy škôl a spoločnosti, zakrývať drsnú realitu nezvládaného násillia a kriminality každého druhu a dúfať a spoliehať sa na to, že narastajúce problémy sa vyriešia, ak nič nebudeme meniť a všetko pôjde tak ako doteraz.

Tému diplomovej práce „Drogová kriminalita a jej prevencia“, som si zvolil hlavne vzhľadom na moje zamestnanie. Počas svojej praxe s najzávažnejšou kriminalitou prichádzam do styku s mládežou, ktorá sa dopustila hlavne drogovej trestnej činnosti z ktorej produkovala násilná trestná činnosť. Naša mládež sa totižto na večierku, diskotéke, posedením v parku nezaobíde bez alkoholu, cigariet a drog. Taká je realita. Drogová kriminalita je škvrnou každej spoločnosti a dotýka sa každého jedinca na tejto planéte. Pri riešení drogovej kriminality je potrebné si uvedomiť, že represívne riešenie tohto problému je už krajné riešenie, preto je potrebné aby sme sa viac venovali prevencii, nielen drogovej, ale aj komplexnej prevencii kriminality mládeže, nakoľko je to vždy ľahšia cesta ako následné odstraňovanie následkov. Spoliehať sa len na zložky polície sa nedá, dôraz treba venovať aj školám, školským zariadeniam, výchovným inštitúciám a jednoznačne aj výchove detí v rodinách, ktoré ale musia odhodiť zo seba pocit hanby, že ich dieťa je problémové a nespoliehať sa ako je to zvykom len na školu. Škola je síce výchovno-vzdelávací inštitút, no v prvom rade si musíme uvedomiť ako sme boli vychovávaní my a ako je dnes vychovávaná naša mládež. Ich správanie úctu k rodičom, k učiteľom, k okoliu a samozrejme k majetku iných je veľmi slabá lepšie povedané skoro žiadna a dokonca si dovoľím tvrdiť, že nemajú úctu ani k sebe samým.

Pre mnohých je možno prevencia iba cudzie slovíčko, jeho obsah si spájajú s voľným dňom v rámci vyučovania, kedy majú možnosť sa zúčastniť rôznych preventívnych programov. Na mieste je otázka „Dáva im vôbec niečo prednáška, protidrogový koncert, beseda, alebo je to pre nich ďalší zabitý čas s nepotrebnými informáciami?“ Tu by som si dovoľil tvrdiť, že určite by nebolo na škodu v rámci prevencie mládeži

v realite ukázať, čo sa stane ak sa dopustia nejakého trestného deliktu. Zúčastniť sa verejného pojednávania na súde, kde bude súdený ich rovesník, za to, že spáchal trestný čin za ktorý bude právoplatne odsúdený a bude mu súdom uložený trest. Niekedy je lepšie raz vidieť ako dva krát počuť. Myslím si, že by to bola tiež jedna z vhodných foriem prevencie, nakoľko sa v súčasnej dobe mládež dopúšťa stále viac priestupkov, trestných činov s vysokou brutalitou. Nedovolím si však tvrdiť, že sa úplne podarí odstrániť tento celosvetový problém, no v prvom rade si musíme uvedomiť, že dnešná mládež, je naša budúcnosť a je už len na nás čo ju naučíme, čo im odovzdáme z našich vedomostí a reálnych životných skúseností.

Počas štúdia na Univerzite J. A. Komenského Praha, sme sa učili v predmete gerontológie, že v roku 2050 bude na svete viac 60-ročných ľudí ako detí do 15 rokov, z čoho vyplýva, že terajšia mládež bude v produktívnom veku, budú mať asi 50 rokov a budú to práve oni, na ktorých sa my, už ako seniori budeme musieť spoliehať. Ak nechceme aby v našej spoločnosti hrozil socioekonomický a generačný kolaps, alebo aby sme vo svojom okolí stretávali ľudí, ktorí si zničili zdravie a život, musíme to byť teraz práve my, kto im ukáže správnu cestu, cestu ktorou sa majú v spoločnosti pohybovať a tiež aj to, že v živote sú dôležitejšie veci, ako je alkohol, cigarety, drogy, počítače a peniaze.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

MONOGRAFIA

CAMPBELL, R. *Tvoje dieťa a drogy*, vyd. Porta libri , Bratislava 2003, ISBN 80-89067-09-3.

ČERNÍK, J. – LISOŇ, M. *Drogová kriminalita*, vyd. Akadémia Policajného zboru, Bratislava, 1997, ISBN 80-8054-031-4.

EMMEROVÁ, I. *Prevenca sociálno patologických javov v školskom prostredí*, UMB Banská Bystrica, 2007, ISBN 978-80-8083-440-1

FISCHER, S. – ŠKODA, J. *Sociální patologie, Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*, vyd. Grada Publishing, a. s. Praha, 2009, ISBN 978-80-247-2781-3.

JANIAKOVÁ, D. *Tak už dosť, Východisko zo závislosti*, vyd. Kontakt, Bratislava, 2003, ISBN 80-968985-0-7.

LISOŇ, M. – BOSÝ, J. *Organizovaná kriminalita II*, vyd. Akadémia PZ v Bratislave, 1998, ISBN 80-8054-059-4.

LISOŇ, M. *Drogová kriminalita – možnosti jej kontroly PZ*, vyd. Akadémia Policajného zboru, Bratislava, 2003, ISBN 80-8054-274-0.

MÁTEL, A. – SCHAVEL, M, a kol. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*, vyd. VŠ ZaSP sv. Alžbety Bratislava, 2011, ISBN 978-80-8132-009-5.

OČENÁŠOVÁ, E. *Drogy a kriminalita*, vyd. Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2004, ISBN 80-8054-308-9.

OKRUHLICA, L. *Heroín - Ako predchádzať recidívam*, vyd. KF Print, Bratislava 1994, ISBN 80-967110-8-3.

ONDREJKOVIČ, P. a kolektív, *Sociálna patológia*, Veda vydavateľstvo SAV, Bratislava 2009, ISBN 978-80-224-1074-8.

ROSENBAUM, M. *Bezpečnosť na prvom mieste: Prístup k teenagerom a drogám postavený na reálnych základoch a náuka o drogách*, Vyd. Nadácia otvorenej spoločnosti-Open Society Foundation, ISBN: 80-968359-7-1, rok 2002.

TURČEK, K. *Psychopatologické a sociálno-patologické prejavy detí a mládeže, 2. prepracované a doplnené vydanie*, vyd. IRIS, Bratislava, rok. 2003, ISBN 80-88778-99-9.

TURČEK, M. – TURČEK, K. *Alkohol a deti, 2. prepracované a doplnené vydanie*, vyd. Osveta Martin 1982, ISBN 70-069-82.

VANTUCH, P. *Drogy a kriminalita*, vyd. Univerzita J. E. Purkyně, Brno – právnická fakulta, ISBN 80-210-0169-0.

ČASOPISECKÁ LITERATÚRA

ŠINKA, F – DEÁK, G. *Odporúčania pre mládež a učiteľov z oblasti prevencie kriminality*. Bratislava: MV SR, 2009, str. 3, 4, 13, 14

INTERNETOVÉ ZDROJE

www.lsg.sk

www.zivotbez cigarety.sk

www.stopfajcenu.sk

www.ruvzpd.sk

www.wikipedia.org

www.infodrogy.sk

www.Drogy.org

www.čas.sk

www.mvsr.sk

LEGISLATÍVA

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.

Zákon č. 372/1990 Z. z. Zákon o priestupkoch.

Zákon č. 583/2008 Z. z. o Prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti

a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon č. 219/1996 Z. z. o Ochrane zneužívaním alkoholických nápojov

a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických záchytných
staníc.

Zákon č. 377/2004 Z. z. o Ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých

zákonov.

INTERNÉ PREDPISY

PaedDr. Klugerová, J. – PhDr. Šifferová O. – Mgr. Vacínová, T. Jak vypracovat bakalářskou, diplomovou, rigorózní a disertační práci. Univerzita J. A. Komenského Praha 2008.

ZOZNAM PRÍLOH

PRÍLOHA A – Žiacky dotazník.....91

PRÍLOHA B – Zoznam tabuliek, grafov a obrázkov.....94

PRÍLOHA A

Žiacky dotazník

Milí žiaci, obraciam sa na Vás s prosbou o spoluprácu pri realizácii prieskumu zameraného na zistenia povedomia žiakov o zdravotných a trestnoprávných dôsledkoch užívania drog na stredných školách . Prosím Vás o pravdivé a úprimné odpovede, ktorých anonymnosť Vám zaručujem. V jednotlivých otázkach zakrúžkujte odpovede, ktoré Vám najviac vyhovujú. V prípade, že sa Váš názor nezhoduje s ponúkanými možnosťami, dopíšte vlastné názory a odpovede.

Ďakujem Autor dotazníku

1. Si chlapec alebo dievča? Ktorý ročník navštevuješ?
 chlapec dievča
 tretí ročník štvrtý ročník
2. Aké legálne drogy poznáš?
3. Vyskúšal/a si už legálnu drogu?
 áno nie
4. Koľko si mal/a rokov keď si prvý krát vyskúšal/a legálnu drogu alkohol, tabak?
 menej ako 14 rokov viac ako 14 rokov 18 rokov
5. Ako si sa k nej dostal?
 od kamarátov z partie doma sám som si zakúpil nikdy
som si žiadnu legálnu drogu nezaobstaral
6. Čo si myslíš ktorá z legálnych drog je zdraviu najneprospešnejšia?
 alkohol cigarety neviem uviesť
7. Mal si kvôli užívaniu legálnej drogy zdravotné komplikácie?
 áno nie
8. Bol si kvôli užívaniu legálnej drogy riešený políciou?
 áno nie

9. Aký si mal dôvod užiť legálnu drogu?
 rodinné problémy partia chcel som to iba vyskúšať
 nikdy som žiadnu legálnu drogu nevyskúšal/a
10. Vedia tvoji rodičia, že užívaš legálne drogy?
 nie áno
11. Aké nelegálne drogy poznáš?.....
12. Skúsil si niekedy nejakú nelegálnu drogu ?
 áno nie
13. Ak si skúsil niekedy nelegálnu drogu tak ktorú?
 marihuana pervitín heroín kokaín extáza
 iné.....
14. Prečo užívaš drogy?
 rodinné problémy partia chcel som to iba vyskúšať
 nikdy som žiadnu nelegálnu drogu nevyskúšal/a
15. Ako si sa dostal k nelegálnej droge?
 od kamarátov z partie doma sám som si zakúpil nikdy
som si žiadnu nelegálnu drogu nezaobstaral/a
16. Vieš o tom, že užívanie a prechovávanie nelegálnych drog je trestné?
 áno nie
17. Spáchal si nejaký trestný čin, kvôli tomu aby si zabezpečil peniaze na drogy?
 áno nie
18. Spáchal si nejaký trestný čin pod vplyvom drog?
 áno nie
- V nasledujúcich odpovediach sa zamerajte na legálne aj nelegálne drogy.
19. Vieš aké choroby sú spojené s užívaním drog?
-
- Ochorel alebo zomrel niekto s tvojho okolia z dôvodu užívania drog?
 áno nie neviem
20. Odkiaľ máš informácie škodlivosti a trestnoprávnosti prechovávaní a užívania drog?
 od rodičov zo školy od kamarátov z TV
 z časopisov osobná skúsenosť

21. Myslíš si, že by sa mali v našej spoločnosti legalizovať mäkké drogy?
- áno nie neviem sa vyjadriť
22. Ktorá s týchto drog je podľa teba droga mäkká?
- heroín marihuana pervitín
23. Ktorá s týchto drog je droga tvrdá?
- heroín marihuana pervitín
24. Mali ste na Vašej škole prednášku s odborníkmi s ktorými ste diskutovali na tému drogy, ich užívanie, trestnoprávnosť a škodlivosť?
- áno nie
25. Zúčastnil si sa v priebehu štúdia na vašej škole nejakého preventívneho protidrogového programu?
- filmové predstavenie protidrogový koncert prednáška beseda

PRÍLOHA B

ZOZNAM TABULIEK, GRAFOV A ORÁZKOV

Tabuľka 1	Nápad drogovej činnosti v SR za obdobie r. 1995 až 2010.....	28
Tabuľka 2	Prehľad drogovej trestnej činnosti v Bratislavskom kraji podľa okresov za rok 2010.....	30
Tabuľka 3	Zloženie respondentov.....	62
Tabuľka 4	Užívanie legálnych drog.....	63
Tabuľka 5	Obdobie veku kedy prvý krát vyskúšali legálnu drogu.....	64
Tabuľka 6	Spôsob nadobudnutia legálnej drogy.....	65
Tabuľka 7	Ktorá s legálnych drog je najškodlivejšia.....	65
Tabuľka 8	Zdravotné ťažkosti s užívaním legálnych drog.....	66
Tabuľka 9	Vlastná skúsenosť s políciou za užívanie legálnej drogy.....	67
Tabuľka 10	Dôvod užitia legálnej drogy.....	68
Tabuľka 11	Znalosť rodičov o užívaní legálnych drog ich deťmi.....	69
Tabuľka 12	Užívanie nelegálnych drog.....	70
Tabuľka 13	Druhy nelegálnych drog, ktoré respondenti vyskúšali.....	71
Tabuľka 14	Dôvod užívania nelegálnych drog respondentmi.....	72
Tabuľka 15	Spôsob nadobudnutia nelegálnej drogy	72
Tabuľka 16	Páchanie trestného činu z dôvodu zaobstarania peňazí na drogy.....	74
Tabuľka 17	Páchanie trestnej činnosti pod vplyvom drog.....	75
Tabuľka 18	Chorobnosť a úmrtnosť z užívania drog.....	76

Tabuľka 19	Informácie o škodlivosti a trestnoprávnosti užívania drog.....	77
Tabuľka 20	Legalizácia mäkkých drog.....	78
Tabuľka 21	Znalosť mäkkých drog.....	79
Tabuľka 22	Znalosť tvrdých drog.....	79
Tabuľka 23	Odborné prednášky a diskusie na drogovú problematiku.....	81
Tabuľka 24	Účasť na preventívno protidrogovom programe.....	82

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1	Užívanie legálnych drog žiakov SOŠ Podnikania Strečnianska.....	63
Graf 2	Užívania legálnych drog SOU Potravinárske Fraského.....	63
Graf 3	Vekové obdobie, kedy prvý krát vyskúšali respondenti legálnu drogu...64	
Graf 4	Spôsob nadobudnutia legálnej drogy.....	65
Graf 5	Ktorá s legálnych drog je najškodlivejšia.....	66
Graf 6	Zdravotné ťažkosti s užívaním legálnych drog.....	66
Graf 7	Vlastná skúsenosť s políciou za užívanie legálnej drogy.....	67
Graf 8	Dôvod užitia legálnej drogy.....	68
Graf 9	Znalosť rodičov o užívaní legálnych drog ich deťmi.....	69
Graf 10	Užívanie nelegálnych drog.....	70
Graf 11	Druhy nelegálnych drog, ktoré respondenti vyskúšali.....	71
Graf 12	Dôvod užívania nelegálnych drog respondentmi.....	72
Graf 13	Spôsob nadobudnutia nelegálnej drogy	73
Graf 14	Trestnoprávnosť užívania a prechovávanía nelegálnych drog.....	74

Graf 15	Páchanie trestného činu z dôvodu zaobstarania peňazí na drogy.....	75
Graf 16	Páchanie trestnej činnosti pod vplyvom drog.....	75
Graf 17	Chorobnosť a úmrtnosť z užívania drog.....	76
Graf 18	Informácie o škodlivosti a trestnoprávnosti užívania drog.....	77
Graf 19	Legalizácia mäkkých drog.....	79
Graf 20	Znalosť mäkkých drog.....	79
Graf 21	Znalosť tvrdých drog.....	80
Graf 22	Odborné prednášky a diskusie na drogovú problematiku.....	81
Graf 23	Účasť na preventívno protidrogovom programe.....	82

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1	Poškodenie pľúc fajčením.....	17
Obrázok 2	Užívanie heroínu.....	20
Obrázok 3	Rastlina Cannabis Sativa.....	24
Obrázok	Extáza.....	25
Obrázok 5	Drastické poškodenie kože a mäkkých tkanív užívateľmi drogy Krokodíl.....	26

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Bc. Erik Gál

Odbor: Andragogika

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Drogová kriminalita a jej prevencia

Rok: 2012

Počet strán: 98

Celkový počet strán príloh: 6

Počet titulov slovenskej literatúry a prameňov: 11

Počet titulov českej literatúry a prameňov: 2

Počet titulov zahraničnej literatúry a prameňov: 2

Počet internetových zdrojov: 9

Vedúci práce: Doc. JUDr. Jozef Kudla, PhD.

SPRIEVODNÝ MATERIÁL NA CD - ROM